

HelleMonster

Modus Morse !

Jan PA3CJS slaagt met vlag en wimpel

Signalen uit de ether
en van
zingende draden

Redactie & abonnementen :

Gerard en Thea Meijs, PA3AAE en PA3HBP
Achterweg 18
3248 AA Melissant
tel: 0187-603808
e-mail: thea@hellemonster.nl

Redactiemedewerkster :

Monika Pouw-Arnold PA3FBF / NL10416
Raadhuislaan 31
3641 EG Mijdrecht
tel/fax: 0297-28 59 47
e-mail: Mel.Arnold@inter.NL.net

Cartoons :

Maroeska van Veen en Dick Kraayveld PA3ALM

Webmaster :

Paul de Keizer PA3AQL
Distel 16
3191 RC Hoogvliet
tel: 010-4165462
e-mail: paul@hellemonster.nl

Homepage:

<http://www.hellemonster.nl>

Prijs abonnementen:

Nederland	:	€ 12,00 per kalenderjaar
Binnen Europa	:	€ 13,00 per kalenderjaar
Buiten Europa	:	€ 16,50 per kalenderjaar

Losse nummers:

Nederland	:	€ 3,80
Binnen Europa	:	€ 4,05
Buiten Europa	:	€ 4,95

Het betreffende bedrag kunt u onder vermelding van uw naam en volledig adres overmaken naar postgiro 9002893 t.n.v.

T Meijs-Nijssen
Achterweg 18
3248 AA Melissant

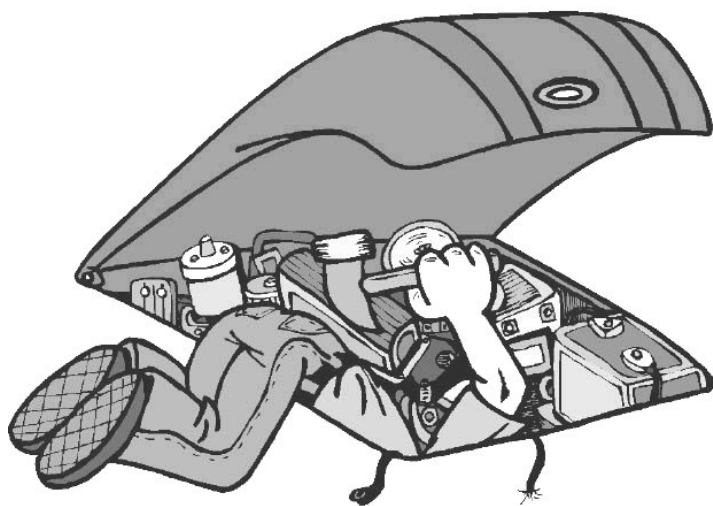
HelleMonster verschijnt 4 maal per jaar aan het begin van elk nieuw kwartaal

Publicatie van artikelen uit HelleMonster in andere bladen, op internet of op andere wijze, is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van de auteur.

Redactioneel gewauwel over de meeting

Door: Gerard PA3AAE.

Ik ben een TRUT, laat ik er maar gewoon voor uitkomen, een enorme trut. “Wel”, zult u denken, “wat zit hem nu weer dwars? Is Thea nog steeds bedroefd, of gaat hij weer zeuren over het feit, dat hij niets van computers weet? Hij lijkt Hans Dorrestein wel, met zijn sombere blik op het leven.” Nee mensen, het is iets heel anders. Kijk, de meeting in Maassluis kwam er aan en dat vind ik altijd een hoogtepunt, waar ik me zeer op verheug, want dan zie ik al die mensen weer, die mij zeer dierbaar zijn. Er was beloofd, dat we met de Unimog daar naar toe zouden komen, zodat iedereen het monster eens van binnen kon bekijken en zelfs persoonlijk verbindingen kon maken met de oude zender die aan boord staat. En kijk, dat is nu juist mijn probleem. Al dagen van te voren begint een gevoel van onrust zich van mij meester te maken en zie ik allerlei beren en kuilen op mijn weg. In mijn angstdromen zie ik dan al wegafsluitingen, omleidingen en andere problemen opdoemen. Dan komt het beeld mij voor de geest, dat ik wel op de pont sta, arriveer in Maassluis, maar dat dan de motor niet aan wil slaan,

want er staat een groot bord op de pont: “lichten doven en motor afzetten.” De Unimog blokkeert dan de rest van de auto's en de kapitein en kaartverkopers vervloeken me dan, omdat de pont uit de vaart is. Bij dit beeld volgen de maag en darmkrampen elkaar in een versneld tempo op.

De dag vóór de meeting gieren de zenuwen door mijn lijf en neemt de gang naar het toilet in een schrikbarend tempo toe. Thea en ik hebben die dag nog wat spulletjes in de Unimog gelegd en het vreemde is, dat als ik haar zie en over de mooie rondingen van haar koplampen streel, ik nergens last van heb. Zaterdagmorgen vroeg uit de veren, al om 06.30 uur en wij rolden nog half bewusteloos uit ons bed. Na een grote mok koffie klaarde het weer een beetje op in mijn hoofd en gingen we de Unimog uit de stalling halen. Zij gedraagt zich net als ik, want toen ik de motor startte, kwam ze

grommend en brullend tot leven, protesterend, dat ze door de baas gewekt werd, maar als de motor eenmaal warm is, klinkt er een tevreden brommend geluid in de cabine.

De zenuwen vielen toen helemaal bij mij weg en ik nestelde me tevreden en ontspannen in haar bestuurdersstoel. Op de heenweg Jan/PAØNF en zijn vrouw Jo opgehaald, die hier vlakbij op een camping stonden en zo togen we in konvooi richting Rozenburg, om ons daar in te schepen. Het gaf me wel een veilig gevoel, want Jan is vroeger hoofdmachinist geweest op de vaart. We konden in Rozenburg tegelijk de pont oprijden en de kaartjesverkoper wenkte mij, dat ik naar hem toe kon rijden, om een kaartje te kopen. "Ik hoor het al, jij kan niet rijden met dat ding," zei hij tegen mij. Wat hij daarmee bedoelde weet ik niet, want alles ging van een leien dakje. Toen kwam het moment, dat ik de motor af moest zetten en met de angst in mijn hart draaide ik het sleuteltje om. Doodse stilte, na de rit met 80 dB herrie in de cabine. We troffen ook Hans/PA3GXB aan, die ons al uit de verte had zien naderen en een beetje gas had gegeven zodat we samen de oversteek konden wagen. Toen de trossen vast waren in Maassluis, kwam het moment van de waarheid, ik moest de motor weer starten, om de pont vrij te maken. Maar ik had me geen zorgen hoeven te maken, want met een tevreden gebrom kwam ze weer tot leven en reden we naar het Oeverbos, waar we natuurlijk veel te vroeg aankwamen. We zijn toen de boel maar zoveel mogelijk gaan inrichten en hebben een heerlijke bak koffie gedronken.

Ik ga u geen verslag van de hele meeting geven, want dat is zo droog als gort. Wel wil ik melding maken van het feit, dat wij veel dank verschuldigd zijn aan Hans/PA3GXB, want die had van Radio Holland twee originele seismachines mogen lenen en hij had ze ook nog werkend gemaakt, zodat een ieder die dat wilde, een morseproef af kon leggen. Het seinschrift werd opgetekend op de bekende papierstrook en die werd, na goedkeuring, op een HelleMonster seincertificaat geplakt. Bijna iedereen heeft het examen afgelegd en allen zijn geslaagd, zodat zij toestemming kregen, om weer een jaar met onze mooie morsetaal in de lucht te komen.

Veel vrienden en bekenden mochten we begroeten en we hebben weer uitgebreid met elkaar kunnen kletsen. Een oude schoolmakker van radio instituut Steehouwer uit Rotterdam, Ger Rossel, die het toen al flikte, om met een gewone seinsleutel een snelheid van 30 w/m te halen, was ook aanwezig en ook nu nog was zijn snelheid formidabel. Na een lange tijd te hebben gevaren, gaat ook hij zijn licentie behalen, want hij raakte weer

helemaal in de ban van de punten en de strepen, toen hij vanuit de Unimog twee verbindingen kon maken. De dag ging veel te snel voorbij en we moesten uiteindelijk toch alles af gaan breken, maar het regende pijpenstelen. Ik was drijfnat, toen we richting Flakkee gingen, na nog even onder de paraplu een jerrycan benzine in de tank te hebben gegooid. De terugreis verliep voorspoedig, maar we moesten wel constant met het jasje van Thea de ramen schoonvegen vanwege het beslaan. Uiteindelijk heb ik de twee flappen in de deurramen open gezet en dat hielp goed. Ook de twee kleine ruitenwissers hadden een zware taak, maar uiteindelijk konden we de oude dame weer op haar slaappleats in de stalling brengen, waar ze met een zucht van verlichting indommelde. “Goed gedaan ouwetje,” mompelde ik zachtjes terwijl ik met een liefkozende hand over haar rondingen van haar koplampjes streek. Ik wil niet hebben, dat Thea hoort, dat ik tegen de Unimog praat, want dan denkt ze misschien, dat ik dement begin te worden.

Als alles dan achter de rug is, vraag ik me altijd af, waarom ik zo nerveus ben, als we weer ergens naar toe moeten, maar dat zal wel een kronkel in mijn hersens zijn, die ik nooit meer kwijt zal raken. Ik ben blij u allen weer gezien te hebben op de meeting en ik hoop van harte, tot volgend jaar.

Mijn enorme dank gaat verder uit, naar:

Monika/PA3FBF voor haar hulp met het drukken van de seincertificaten en het maken van de flyer,

Paul/PA3AQL voor al zijn hulp, om de meeting te organiseren,

Hans/PA3GXB die de Seagull meebracht en de seintoestellen had gereviseerd,

Thea/PA3HBP die alle administratie bij heeft gehouden en de deelnemers op de hoogte hield,

Pieter/PA3BWA die vanuit de anonimiteit ons steeds bijstond met goede raad en die nog veel meer doet, maar daarover heb ik zwijgplicht opgelegd gekregen.

Mijn rol bestaat slechts uit foto's maken en een stukje te schrijven.

De zon schijnt weer in mijn achtertuin, terwijl ik dit schrijf en ik hoop u allen volgend jaar weer in goede gezondheid op de meeting te mogen begroeten.

73/Gerard.

Impressie meeting 26 April 2003

Brief van Ome Gerrit

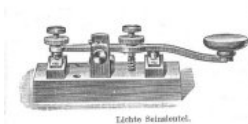
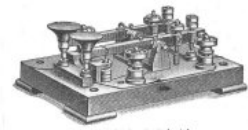
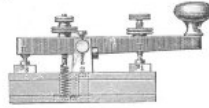
**Marly krijgt
XYL-award**

**En een XYL-award
voor Bep**

Voor Hannie ook een XYL-award

Het was een enorm gezellige dag, dat doen we volgend jaar gewoon nog een keertje over.

DDH47 – 147.3 kHz

Een crossband QSO

Door: Louis PAØLCE

Maandag 4 november pikte ik op de 3603kHz (PI4AA) op, dat in de nacht van vrijdag 8 op zaterdag 9 november 2002 een crossband QSO zou plaatsvinden met DDH47 en zendamateurs. Nou, dat wordt een belevenis van jewelste, dacht ik.

Vrijdag 8-11 was het dan zover! De frequenties waren: 3565-7025 en 14025 kHz voor ons en 147.3 kHz voor DDH47.

Om 23.00 lt “rommelde” het al op 3565 en oude bekenden wensten elkaar G(ood) E(vening) of gaven een rapport.

23.15 lt: einde telexuitzending van DDH47, opletten dus. En ja, daar was hij! QSA/QRK5 zoals altijd.

23.27 lt: **“Hier ist der Deutsche Wetterdienst Wetterfunksender Pinneberg es DLØSWA QRX 30 DDH47 es DLØSWA QRX 30”**

De menigte op 3565 werd nog onrustiger... Je voelde de spanning.....

Om 23.30 lt brak de hel los. Men begon gelijk te roepen, maar verstomde ook weer toen DDH het volgende QTC gaf:

“Welcome to special crossband event 50 years national weather service Deutscher Wetterdienst serving the public since 1952. Broadcasts are made for shipping for save of live at sea ‘solas’ agreement in rtty and fax. Amateur radio stations call DLØSWA on HF 3565, 7025 or 14052 kHz and listen on 147.3 kHz. Please give rapport rst for DDH47 and your locator only. Good luck from crew of DDH47 es DLØSWA of former Seewetteramt Hamburg”

Het is een hele belevenis zoiets te ontvangen op een frequentie die uitsluitend commercieel wordt gebruikt.

We konden beginnen en deden dat dan ook!!!! Diegenen die N I E T met de 2 vfo's van hun tranceiver werkten maar op een extra ontvanger, afgestemd op DDH, hoorden dat, zij luisterden op 7025 kHz! Veel split-

frequency-werkers misten dit korte QTC, doordat zij hun eigen ontvangst blokkeerden.

Snel over naar de 7025. Allemachtig, wat een herrie daar zeg! Op die frequentie zaten er dus ook al velen te wachten! Het leek wel of alle telegrafisten van West Europa aanwezig waren! Het werken ging dan ook moeizaam ondanks de geroutineerde Sparks op DDH47. Er werd geroepen en men bleef maar roepen, ook al had DDH verbinding. Typisch pile-up gedrag. Daarbij kwamen nog de “meelopers” die niet wisten wat er loos was en niet de gevraagde QTH-locator gaven en zoals gebruikelijk kwamen met een “gelogen” 599. DDH voelde dat ook wel aan en vroeg dan ook om 23.50 lt: **“pse give honest report rpt honest reports.”** Voor local traffic was de frequentie te hoog gekozen. Dat was te merken aan de vele G-QSO's en de afstand-ring om DDH heen.

Om 00.08 lt was het prijs! **“LCE LCE,”** hoorde ik. Hij heeft me, hij heeft me gehoord!!!! en ja, 10 seconden later: **“QSL JO21NJ”** (mijn QTH-loc.). Fantastisch dat terug te ontvangen!

Het “knokken” ging verder. Maar geleidelijk aan werd de pile-up minder en de signalen zwakker.

Er konden nu meer DL-stations worden gewerkt. Dat was te horen aan de antwoorden van DDH.

Een Spanjool misdroeg zich behoorlijk. Hij kreeg dan ook: **“EA3.. tks QRM grcs”**

Toch heeft DDH hem gewerkt. Misschien om van de storing af te zijn.... Tot ongeveer 00.45 lt heb ik zitten luisteren op 7025. Toen ging ik terug naar 3565, even kijken of DJØPM er nog was. En ja, Wim zat daar rustig te luisteren. Was je in afwachting van de komst van DDH47 Wim, of zat je zomaar wat te luisteren? Ik heb nog ongeveer 30 minuten QSO met hem over deze gebeurtenis gehad en om 01.15 lt SK QSO.

Hopelijk volgen er meer van dit soort gebeurtenissen.

HET DRAADJE

Door: Bob PAØCWS

In Amsterdam, waar ik geboren en getogen ben, woonde ik laatstelijk in een drukke winkelstraat, waar veel verkeer raasde en ook nog de trams met hinderlijk gepiep en gekreun hun weg moesten vinden. Niet bepaald een geschikte plek voor een zendamateur, maar ja, alles went op den duur. Op de ontvanger heb je daar wel last van, maar als je uitsluitend telegrafie bedrijft, valt ook dat nog wel mee. Keuze van wonen was er niet, men was al blij met een huis, want er heerste en zelfs nu nog, woningnood. Op het platte dak had ik mooi de gelegenheid om een zelfgemaakte groundplane voor de 20-meterband te plaatsen, alsmede een langdraadantenne. Wel moest ik rekening houden met de tijd van uitzenden, want alle burens waren rijkelijk voorzien van TV-toestellen en de daarbij behorende antennes. Ja, het REM-eiland was toen ook nog in de lucht. In die tijd werden de antennes nog via 300 Ω lintkabel aan de kijkdozen verbonden, het zogenaamde twinlead, dat een bron was van veel narigheid, want dat spul ging in de wind nogal eens stuk en met een onderbroken lintkabel was het eerste waaraan werd gedacht, ja juist, die grote antenne die wel de schuldige zou kunnen zijn. Toch heb ik aardig de boot af kunnen houden, want als de burens je op straat zien lopen en het beeld niet verbeterde, dan moest er toch wel iets anders aan de hand zijn. Daar kwamen ze dan al snel achter en bleef verder gezeur dan ook uit. Al met al heb ik toch aardig wat CW-QSO'tjes kunnen maken. Toen we drieëntwintig jaar geleden vanuit Amsterdam gingen verhuizen naar een nieuwbouw eengezins-woning te Lelystad in de Flevopolder, ja, als Amsterdammer wordt je dan meteen een plattelander, alhoewel de naam Lelystad toch iets anders doet vermoeden, was het eerste wat ik dacht: "Even de kat uit de boom kijken voor wat betreft antennebouw." We hebben wel weer een mooi plat dak en ruimte om ons heen, maar het is toch beter nog even wachten, vooral omdat wij de eerste bewoners waren in ons blok en ik ook niet wist hoe de toenmalig eigenaar van de huizen, de Rijksdienst voor de IJsselmeer-polders, zou reageren. Nou was de lengte van de tuin zo ongeveer 15 meter, dus voor een draadje niet ongunstig, dus

was snel een dun paaltje in de grond geslagen in de uiterste hoekje van de tuin. Nu nog een draadje spannen en de zaak was beklonken. In de junkbox had ik nog wat klosjes emaliedraad en hiervan zocht ik de dunste, welke geschikt zou kunnen zijn om als antennedraad te dienen, uit. Ja, dat was gauw bekeken en dus werd het draadje gespannen en aan het paaltje verbonden met een PTT elastiek, die postbodes vaak argeloos weggooiden. In de shack op de eerste verdieping had ik een grote rolspoel en flinke C's, dus de T-tuner was geboren. Als tegencapaciteit diende de centrale verwarming, dat ging prima en de antenne zag er mooi strak uit, dus toeteren maar. Naar alle windstreken kon ik prima werken en mijn CW-signalen kwamen in alle uithoeken van de wereld. Mijn liefje wat wil je nog meer. Een voordeel was ook dat de radio's en TV's in alle omringende

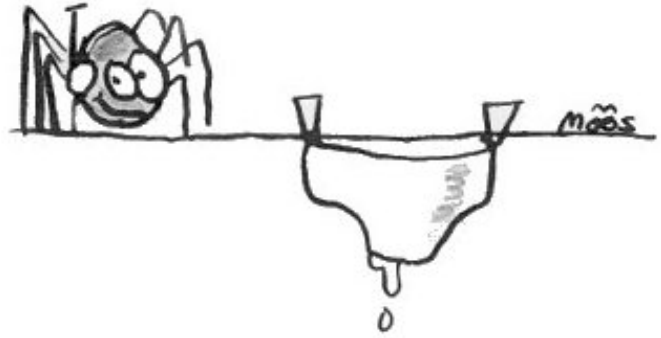
huizen, op de kabel waren aangesloten, dus dat gaf de burger ook moed.

Dat ik zendamateur was had ik niet aan de burens verteld en klachten van wie dan ook bleven uit. Na ongeveer een halfjaar kwam daar verandering in. Mijn linker buurman, fervent amateurfotograaf, die ook nog dacht iets van de natuur te weten, had mij zijn gemaakte foto's wel eens getoond, vooral die opnames van vogels die in mijn tuin hadden vertoefd, maar ditmaal was hij helemaal door het dolle. Kennelijk had hij iets unieks meegemaakt, want hij riep: "Bob, Bob.. .kom eens vlug naar mij toe!" Hij vertelde gehaast en buiten adem dat hij nu iets unieks had

gefotografeerd, ja..... het had hem wel nogal wat moeite gekost om het goed in beeld te krijgen, maar het was toch aardig gelukt. Ik werd nu toch wel erg nieuwsgierig. "Kijk," zei hij, "jij zal daar wel geen erg in hebben gehad, maar van hier uit kan je het veel beter zien." Ik zag niets, maar hij ging door met zijn verhaal en nu kwam zijn gedegen kennis der natuur weer boven.... "Kijk daar...." en daarbij wees hij mij precies aan waar het fenomeen aanwezig zou moeten zijn en sprak zeer indrukwekkend: "Moet je nou toch eens zien wat zo'n spin toch maar kan maken en nog wel van boven tot beneden in jouw tuin!!! Dat is toch iets geweldigs zo'n rag?" Dat

de teleurstelling groot was toen ik hem voorzichtig duidelijk maakte dat hij zich vergiste en dat deze rag gewoon mijn draadantenne was en dat deze diende om mijn telegrafiesignalen de wijde wereld in te sturen, kunt u zich wel

voorstellen. Ik heb dan ook nimmer een afdrukje van die uitzonderlijke foto van hem gekregen. Ik vermoed dat hij na dit incident toch wel iets genuanceerder naar de natuur is gaan kijken.

Toch heeft hij via mij nog dankbaar van deze dunne draad gebruik kunnen maken. Wat was namelijk het geval? Rechts van mij woonde een ongehuwde jonge Surinaamse vrouw met vijf kinderen. Inderdaad, zij was heel vroeg begonnen, zoals zij zelf vertelde. Zo op het oog niets mis mee, maar deze dame ontving zo af en toe met wisselende frequentie herenbezoek. Ook dat kan ik nog billijken, ja toch..., maar dat ze daarbij, nadat ze haar kinderen de straat had opgestuurd, voor de warming-up, tot op zekere hoogte het geluid van haar versterker steeds verder opendraaide, ging mijn buurman en mij toch wel iets te ver. “Weet jij hier iets op?”, vroeg hij mij. “Een ogenblikje,” zei ik en ik snelde naar boven. Snel zette ik de zender aan en sloot, tegen mijn geweten in, de microfoon op de zender aan. Nu nog wat flink overmoduleren en dan een paar keer stevig “Boeh” en “Bah” brullen moest toch wel voldoende zijn om wat vermogen bij haar naar binnen te pompen. Inderdaad het geluid ging uit, want volgens mijn buurman brulde het uit de speakers. Voor mijn buurvrouw moesten hier toch wel vreemde krachten aan het werk zijn geweest, want zij reageerde hier direct op. Wel werd, ondanks dit intermezzo, nog het stofvrije klusje afgemaakt, want het duurde toch nog wel enige tijd voordat de kinderen het huis weer konden betreden. Van deze methode heb ik, vaak ook op verzoek van mijn buurman, gebruik kunnen maken. Het werkte feilloos, tot het moment dat een nieuwe geluidsinstallatie bij haar zijn intrede deed,

die zeer ongevoelig voor HF bleek te zijn. Ja, de fabrikanten van die dingen waren er toch achter gekomen wat LF inpraten was. Vermoedelijk had zij voor de aanschaf een leuke sponsor gevonden. Kort hierop is de buurvrouw echter met stille trom vertrokken, maar of de boze geesten hiervoor verantwoordelijk waren wie weet!

Toch is het verhaal over mijn draadje nog niet helemaal afgelopen, ja, ik heb wat te stellen gehad met dat ding. Wat was namelijk het geval? Op een gegeven moment kregen we bezoek van enkele radiovrienden uit Amsterdam. Die luitjes waren toch ook wel nieuwsgierig hoe dat allemaal bij ons reilde en zeilde in dat Lelystad. Jan, een oldtimer uit het hartje van de Jordaan, vroeg na enige tijd rondgekeken te hebben, op een gegeven moment wat voor soort van antenne ik eigenlijk gebruikte. Nou had ik er maar één, dus het was niet zo moeilijk om hem aan te wijzen. Na enige tijd omhoog gekeken te hebben, sprak hij de gevleugelde woorden: “Dat stukkie draad??? Daar kan je niet eens een natte onderbroek aan ophangen!!!” Daar moest ik het mee doen, maar zeg nou eerlijk, je voelt je toch wat opgelaten. Later toen we naar boven gingen om de verdere stallen en natuurlijk ook de shack te bezichtigen, draaide ik met de transceiver over de 15 meterband, tenslotte had ik toch ook 15 meter draad hangen, waar de CW signalen uit knalden. Onze oldtimer Jan, die iets later boven arriveerde, hij loopt namelijk iets moeilijk, kon dat ge-cw niet zo goed volgen, dus zat er niets anders op om naar de phone-band te verhuizen. Daar aangeland hoorde ik iemand CQ roepen en jawel, het was een DX-station en nog wel uit Indonesië. Ik riep hem direct aan in de hoop beet te hebben en ook dit keer was weer het geluk met de domme, hij kwam voor mij terug. Hij vertelde dat ik een prima signaal bij hem in Soerabaja neerzette, dus geen centje pijn. Na afloop van het QSO keken Jan en ik elkaar aan. Jan was sprakeloos en ik natuurlijk in de wolken. “Kijk Jan, zo werkt nou zo'n natte onderbroekantenne!!!” sprak ik met een beetje kapsones. Hij was geslagen. Tot nu toe ben ik er nog steeds niet achter welke natte onderbroek Jan nou eigenlijk bedoelde. Kijk, een nat Tangaslipje of zo'n lapje met een veter, ja daar kon dat draadje nog wel tegen, maar gezien de leeftijd van Jan, zal hij wel zo 'n lange molton onderbroek met zo'n laag kruis hebben bedoeld. Ja, dan houdt alles op. Dan breekt het PTT-elastiek.

Belevenissen met de Marconi SeaGull

Door: Hans PA3GXB

Dat wij niet vergeten.....

Medio 2002 ontving ik het bericht via de VERON(Vereniging Experimenteel Radio Onderzoek Nederland) en de VRZA(Vereniging Radio Zend Amateurs) dat er op 1 en 2 februari 2003 een manifestatie gehouden zou worden ter

herdenking van de watersnoodramp in 1953.

Deze manifestatie behelsde een radionoodnet tussen radioamateurs, die in de gebieden wonen, die in 1953 door de watersnoodramp zijn getroffen. Men had het idee om ook met apparatuur uit de jaren vijftig, met name A3 zenders, onderling verbinding te gaan maken. Ondergetekende is lid van de VERON afdeling te Hellevoetsluis, een vereniging die zich onder de amateur roepletters PI4VPO (Voorne Putten & Omstreken) tijdens gezamenlijke activiteiten manifesteert. Voor de herdenkingsuitzendingen zou gebruik gemaakt worden van de speciale roepletters PI53VPO.

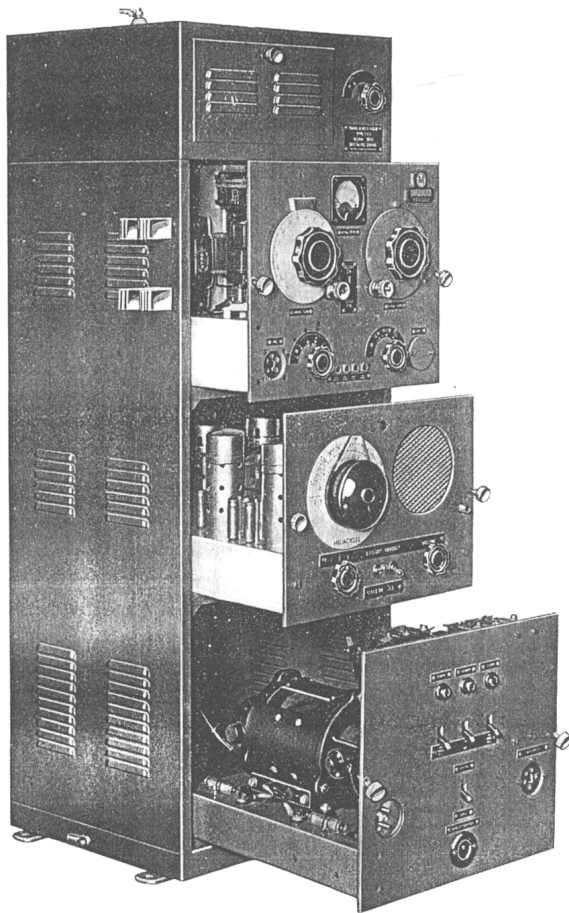
De voorbereiding

Op een woensdagochtend in September 2002 werd over deze herdenkingsuitzending van gedachte gewisseld met medewerkers van de “Oud Roest” vereniging van Radio Holland. Na anderhalve liter koffie te hebben genuttigd, werd besloten om eens te gaan kijken in de entresol van de vereniging of er een zender en/of ontvanger tussen stond, die voldeed aan de wens dat het een installatie uit de tijd van 1953 moest zijn, die op een accu van 24-volt moest kunnen werken!

Zoeken tussen het enorme aanbod van historische apparatuur werd door Henk van Dijk de Marconi-SeaGull TV5 set geadviseerd. Henk van Dijk is als medewerker van Oud Roest altijd wel te vinden tussen de oude apparatuur daar op de entresol. Hij kan maar geen genoeg krijgen van het typische “radio-aroma” dat daar hangt, net zoals de eerder genoemde medewerkers overigens..... al zouden ze het nooit toegeven!

Henk van Dijk was razend enthousiast over de SeaGull, die bij Radio Holland onder de naam “TV-5” bekend staat. Henk wist te vertellen, dat

deze set tijdens de tweede wereldoorlog ontwikkeld was, dat deze set aan boord van hulpschepen door de Royal Navy werd gebruikt, met name de Nederlandse vistrawlers, die in 1940 Nederland ontvlucht waren en werden ingezet als onder andere mine-sweepers, werden in die jaren met deze set uitgerust. En Henk kan het weten, hij heeft immers bij de inspectie IJmuiden gewerkt en kent de verhalen van de vissers die in 1945 terug kwamen. Henk wist ook te verhalen, dat de “TV-5” tot medio vijftiger jaren in gebruik is geweest. Niet alleen bij de visserij, maar ook op de kleine handelsvaart.

Marconi Seagull

vereniging “Oud Roest” van Radio Holland, Henk Middelkoop, werd besloten de set naar het verenigingsgebouw van de VERON over te brengen. Afsproken werd, dat wij zouden proberen om de set in werkende staat te brengen. Er zouden geen uiterlijke verandering worden aangebracht wegens de historische waarde van de set. Zoals Henk het zeer plastisch uitdrukte: “Vliegt de vlam er in, ’t zal me een worst zijn, als ‘ie uiterlijk maar het zelfde blijft.”

De set heeft een rotary-transformer die de 24 Volt gelijkspanning omzet naar 600 Volt hoogspanning voor de zender. Deze transformer zit onderin het chassis van de set. In het midden van het chassis is de ontvanger gemonteerd en bovenin zit de zender. Het is dus met recht een complete tranceiver voor het zendbereik van 1,2 tot en met 4 mc/s. Grappig is te weten, dat de huidige tranceivers een ietsiepietsie ruimer frequentiebereik bestrijken, met zo’n afmeting dat ‘ie bijna in je binnenzak kan. De “TV-5” moet, met z’n 75 kilo, door een paar potige kerels op zijn plek gezet worden.

Met recht kon worden vastgesteld, dat de SeaGull paste binnen het profiel van de herdenking van de Watersnoodramp 1953. Na overleg met de secretaris van de historische

Ontvanger met vijf buizen.....!

Eind november hebben we de installatie naar de vereniging gebracht. Na een vluchtig visueel onderzoek, bleek dat de set er in die zestig jaar niet beter op geworden was! De afzonderlijke chassisdelen waren door de tand des tijds aanzienlijk aangetast. Het chassis van de ontvanger was door een enthousiasteling uit het verleden ooit eens met koperpoets opgepoetst. Vast door één van de “Brasso-boys” zoals de Radio-officieren gekscherend door de waltechnici genoemd werden, wegens het regelmatig oppoetsen van de koperen antenneleidingen. Ondergetekende weet hiervan mee te praten, maar tekent hierbij aan dat dit alleen gebeurde voor aankomst in een haven, waar een Radio Holland inspectiedienst was gevestigd en waar je dus een gereede kans had om in de vroege ochtend een vertegenwoordiger van de inspectie in je radiohut aan te treffen! Vanwege de beoordeling die op die inspectie volgde, diende alles er Spic&Span uit te zien!

Een mede amateur, William Oorschot PAØWFO, nam de ontvanger voor z'n rekening en onderwierp het ding aan een nauwkeurig onderzoek. Ik nam de zenderunit onder m'n arm mee naar huis, om hem verder te inspecteren. Arie Prins, PEØAPH, had zich bereid verklaard om ook de nodige reparatieassistentie te verlenen.

De ontvanger werd, na twee dagen noeste arbeid, succesvol gerepareerd. Drie buizen waren defect. William had ze wonderwel in z'n “voorraadschuur” liggen. Je zult maar een D63, een X66 en een KTW61 hebben liggen! Je moet dan toch wel een profetische gave hebben, als je die dingen zo lang bewaart!

Maar goed, ook William is een profeet die brood eet, dus bewaart hij die dingen.

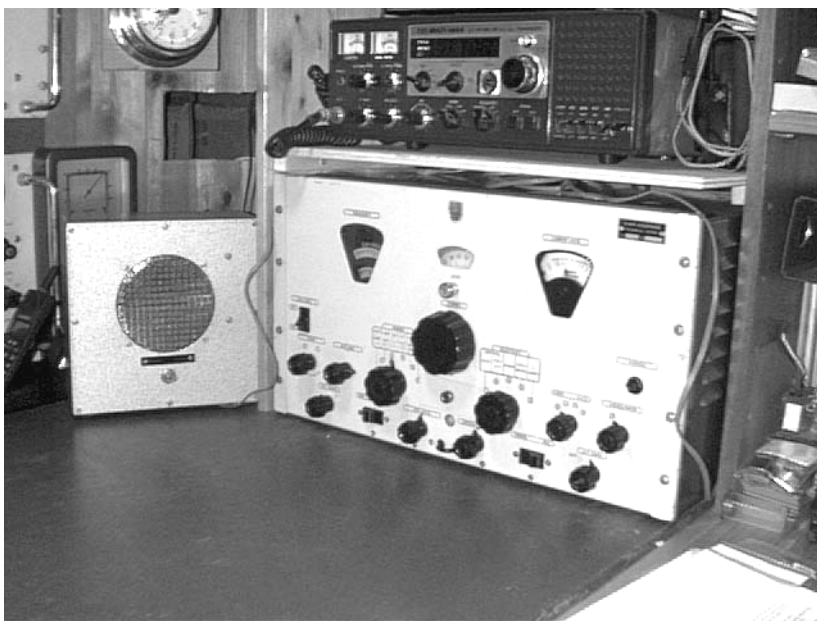
Wat eigenlijk het vermelden waard is, is het feit dat ondergetekende een set schema's van R&H had meegenomen en William een kopie had gegeven van het schema van de ontvanger van de TV-5 uit 1943. Toen William zo trots als een pauw met z'n tijdelijk verworven speeltje naar huis ging, was het ondergetekende en Arie al opgevallen dat er zoveel buizen inzaten. We wisten dat er iets niet klopte, maar wat.....?

Na een week kwamen we er achter. William, nog trotser dan voorheen, kwam met een gerepareerde ontvanger terug, maar verzocht ons fijntjes om er in het vervolg wel zorg voor te dragen, dat het juiste schema bijgeleverd werd. “Zijn” ontvanger had n.l. zeven buizen in plaats van de vijf die in het schema stonden vermeld. Arie merkte droog op: “William je moet niet zeuren. De firma Marconi keek in die tijd niet op een paar buizen meer of

minder. Kun je nagaan, wat wij als technuten allemaal met de incomplete schema's van Marconi hebben meegemaakt. En we leven nog steeds....!" William had de ontvanger meer dan perfect gerepareerd. Het waren niet alleen de drie buizen die defect waren, maar ook een gecombineerde dubbele potmeter van 5K en 25 K werkte niet goed meer. Van meerdere potmeters heeft hij weer één werkend exemplaar gemaakt. De vaste BFO heeft hij zo ingesteld, dat ook de tegenwoordig gebruikelijke LSB uitzendingen op de 80 meter band konden worden ontvangen. Het nadeel van de ontvanger was dat het middenfrequent 170 kc/s bedroeg. Dat veroorzaakte toch wel de nodige spiegelfrequenties in de 3.5 tot 3.8 mc/s. Gelukkig verzorgde het documentatiecentrum van de Oud Roestvereniging later de juiste documentatie van de TV-5 SeaGull.

Ook de huisgenoten genieten mee.

De zender is tijdens de kerstdagen door ondergetekende nagezien. Alle variabele en afstembare onderdelen zijn toen gedemonteerd en weer gangbaar gemaakt. Een deel van de bedrading van de tankspoel-aansluitingen diende te worden vervangen, er was nogal wat isolatie verteerd. De oscillator is geschikt gemaakt voor 3.5 tot 3.8 mc/s. De set bleek door R&H gemodificeerd te zijn. Hij was alleen geschikt gemaakt voor gebruik aan boord van schepen die onder Nederlandse vlag voeren. Het frequentie gebied tussen de 3,5 mc/s en 3.8 mc/s was niet toegestaan. Men had zeer listig een doorverbinding op de kristalschakelaar weggeknipt. Na het herstellen daarvan, oscilleerde de KT66 als vanouds, hetgeen, tot

BX-925 ontvanger

waar genoeg van de familie, op een aantal tv-kanalen duidelijk waarneembaar was! Voor de 2mc/s band konden intern 4 kristallen geplaatst worden. Voor de 3.5-3.8mc/s band moesten er extern kristallen "geprikt" worden. Wij hadden de beschikking over een aantal kristallen in het

genoemde frequentiegebied, ze hadden echter verschillende penafmetingen. Daarom diende er een unieke verloopvoet gemaakt te worden, die al dat soort kristallen aankon.

Op het moment van schrijven is mede door het beschikbaar stellen van x-tallen door mede amateurs, de set geschikt voor de volgende frequenties:

3.504 Mc/s	A1 (= de 80 meter amateur band)
3.525 Mc/s	A1
3.539 Mc/s	A1
3.660 Mc/s	A1/A3
3.705 Mc/s	A3
3.790 Mc/s	A3
3.795 Mc/s	A3
1.837,7 Mc/s	A1/A3 (= de 160 meter amateur band!)

Om de zender te kunnen testen, moest er een externe powersupply in elkaar gezet worden. Door een zo genaamde recyclingactie van de onderdelen-voorraad van ondergetekende is er een voeding in elkaar geflanst, die de 600 Volt gelijkspanning voor de zender levert, alsmede de 200 Volt voor de ontvanger. De spanning is door middel van een variac instelbaar van 0 – 1200 Volt. Als alternatief kan ook de 24 Volt rotary transformer gebruikt worden. Deze is uitvoerig getest en goed werkend bevonden....en dat na ruim 50 jaar! De collector vonkte nauwelijks, alleen de ontstoringsc's zouden vervangen moeten worden! Daar gebruik van de rotary transformer nogal wat omgevingsgeluid/storing geeft en de toestand van de bedrading te wensen overliet, hebben we besloten om gedurende de manifestatie gebruik te maken van de externe powersupply. Een tijdelijke wijziging van de bestaande externe plugaansluiting was hiervoor nodig, zodat via een tijdelijke bedrading de spanningen via die plug kunnen worden toegevoerd.

De zender is simpel van opzet. Er is een kristaloscillator, die door een afstembare tankspoel tot oscilleren wordt gebracht. Bij onjuiste instelling kan 't spul vrij gaan oscilleren, wat een gemakkelijk resultaat geeft, met name voor je directe omgeving!! De output gaat direct naar een eindtrap met een KT-8 als eindbuis. De antennespoel dient nauwkeurig op de frequentie worden afgeregeld, ook weer om op de juiste zendfrequentie uit te komen. Bij onjuiste afstemming kan de dubbele frequentie uitgezonden worden. Om het één en ander aan te passen aan een vijftig Ohm antenne

voor de 80 meter amateur-band (een dipool van 2x 21 meter gevoed via een 1:1 balun) is een antenne-aanpassingsunit gemaakt, die ook voor een afstemming in de 160 meter amateur-band zorgt.

Het CW-sleutelcircuit is wel een bijzondere. In plaats van het maakcontact te gebruiken, wordt voor deze zender gebruik gemaakt van het verbreekcontact van de seinsleutel. Dit contact zit aan één zijde aan het schermrooster van de eindtrap. Via een 20 k Ω /25watt weerstand wordt deze in ruststand op aarde gezet! Met andere woorden, het schermrooster wordt geaard, waardoor de eindpit "dicht" zit. Bij "sleutel neer" krijgt het schermrooster de volle spanning. Door deze wijze van sleutelen moet er altijd een seinsleutel aan de zender zitten, want anders staat 'ie op de stand CW/MCW vol uit te zenden.

Er dient ook een fysiek geïsoleerde sleutel gebruikt te worden, want er staat 600 volt op die sleutel!

De zender "tjoept" absoluut niet en gebruik van A2 geeft ietwat extra bandbreedte, dit tot groot genoegen van de locale tv-kijker...!!

3e kerstdag, 's avonds, kwam één van de dochters naar de shack met de opmerking: "Pappa we kunnen heel duidelijk je seinschrift op de tv volgen en het beeld geeft dan zulke rare strepen....!!" Prompt heb ik natuurlijk gevraagd: "En ga nu eens luisteren of je pappa ook kunt verstaan," waarna A3 uitgeprobeerd werd en de dochter dol enthousiast terug kwam met: "Ja hoor, we kunnen je hartstikke goed horen, alleen is het beeld nu zwart-wit." Toen heb ik de uitzendingen maar gestaakt, want je weet maar nooit wie er nog meer je fratsen aan het volgen zijn.

Bij A2 wordt gebruik gemaakt van anodemodulatie. Twee parallel geschakelde modulatorbuizen KT66 oscilleren op een frequentie van om en nabij de 750 Hz en moduleren direct de hoogspanning van de eindbuis. Instelling van de modulatie diepte is niet mogelijk, het is alles of niets! Bij A3 modulatie zorgt een 300 Ω koolmicrofoon voor de spraakmodulatie van de modulator. De benodigde voorspanning voor deze microfoon wordt via een regelbare spanningsdeler verzorgd. Instellen tot 85 % modulatie was perfect mogelijk.

Het sleutelcircuit was bij A3 afwijkend. Middels de 24 Volt werd de rotary transformer aan en uitgeschakeld alsmede een antenne relais. Het schakelcontact in de telefoonhoorn behoorde volledig vrij van aarde te zijn. Zo'n soort telefoonhoorn was niet meer ter beschikking. Er is voor de manifestatie gebruik gemaakt van een enkele koolmicrofoon met een apart

ingebouwd schakelcontact, dat de 24 Volt schakelt en dus ook het antenne relais. De hoogspanning wordt door de stand-by schakelaar op de externe powerunit geschakeld.

Uiteindelijk werd de zender afzonderlijk getest met een magnetic-loop antennesysteem voor 80 en 160 meter en werd een aantal verbindingen met lokale amateurs gemaakt.

Ondragelijke stank

Op de locatie Delta Expo aan het Haringvliet te Stellendam is het complete station op 31 januari opgebouwd. In verband met de gewenste selectiviteit van de ontvanger is besloten om een BX-925 naast de SeaGull te plaatsen. Als antenne werd de 2x20 meter dipool weggespannen tussen de aanwezige vlaggenmasten.

Gedurende het uittesten van de complete set, begon er zich steeds nadrukkelijker een brandlucht te ontwikkelen. De eindtrap werd ogenblikkelijk gedemonteerd en “vinger-matig” gecontroleerd op oververhitte onderdelen. We konden absoluut niets bijzonders vinden. De set werd weer aangezet en prompt namen weer duidelijk een sterke brandlucht waar. Ook de stroommeter van de zeshonderd Volt voeding gaf nota bene in de stand-by mode, dit is in de stand “ontvangst,” rond de 500 mA aan. De ontvanger kon het niet zijn, want die had een aparte voeding. Na een tijdje zeer schaapachtig gekeken te hebben en de stank intussen steeds intenser werd, vond Arie het noodzakelijk om de zaak wetenschappelijk aan te pakken. Hiermee bedoelde hij: “Laten we het schema eens bestuderen.” Ik vond dat plan het overwegen waard.

Inmiddels stelden wij medeamateurs, er was er al één op zoek naar een poederblusser, gerust met de mededeling dat dit een normaal verschijnsel was bij zenders met radiobuizen en dat wij de situatie volledig onder controle hadden. Terwijl Arie het schema aandachtig stond te bekijken en geplaagd werd door het probleem dat hij echt niet wist waar hij moest kijken, ontdekte ik aan de onderzijde van het frontpaneel van het rotary tranformerchassis een gedeelte dat meer dan handwarm genoemd kon worden. Bij het betasten er van, leek het steeds warmer te worden, terwijl de stank nu werkelijk niet meer de harden was. We hebben toen toch maar besloten om de set uit te zetten en de unit aan een nader onderzoek te onderwerpen. En wat vonden we aan de onderzijde van de rotary-tranformer: een weerstand van 1200 Ω , die in de stand-by stand over de 600 V werd geschakeld als belasting voor de rotary converter. Dat ding

mag helemaal niet onbelast draaien omdat de spanning dan oploopt. Die weerstand was gemonteerd op een stuk bakeliet, dat door de oververhitting drie keer zo dik was geworden. Dat had dus die inmiddels ondragelijke stank veroorzaakt! Nadat we de weerstand los hadden geknipt, omdat die weerstand voor de externe voeding toch geen enkel nut had, werkte de installaties voorbeeldig. Met behulp van een externe swr-powermeter werd vast gesteld dat we tussen de 15 en 20 Watt antennevermogen hadden. De totale bediening van de installatie was met recht een “armen en benen” actie. Bij het overschakelen van zenden naar ontvangst, moest de hoogspanning van de zender uitgeschakeld worden en de ontvanger omgezet van standby naar de ontvangst stand. Van ontvangst naar zenden moest die handeling in omgekeerde volgorde plaatsvinden. De reden van deze omslachtige wijze van werken was, dat de zendfrequentie ook de ontvangstfrequentie was. Bij “sleutel-op” van de zender, gaf de zender weliswaar geen output, maar de oscillator, die gezien z’n uitvoering al een zender op zich is, bleef gewoon doorwerken en veroorzaakte een knoerthard signaal in de ontvanger, wat een normale ontvangst volledig onmogelijk maakte.

De Klopmatroos

Uiteindelijk hebben we die twee dagen met zeer veel genoegen zestig CW en AM verbindingen gemaakt met Nederland, Duitsland, België, Engeland en Frankrijk. Als operators fungeerden Gerard PA3AAE, Thea PA3HBP, Arie PEØAPH en ondergetekende, PA3GXB. Aangetekend dient te worden dat Arie zich die zaterdag nadrukkelijk bezig hield met het schakelen van de zender en met het switchen van frequentie en/of mode en het afstemmen van het geheel. Soms bleef één van de relais hangen, dat dan vliegensvlug weer gangbaar gemaakt werd. De dienstdoende operator hield zich bezig met het correct afstemmen van de BX-925. We draaiden CW, luisterden plus of min op de zendfrequentie, dus moest de BFO en bandbreedte op gehoor ingesteld worden. Thea, als onze sein-meermin, vulde het logboek in en schakelde de ontvanger van stand-by naar ontvangst en maakte tussendoor, als een volmaakt marconist, nog een razendsnelle morseverbinding met Paul PA3AQL. Ondergetekende en Gerard bedienden om het half uur de seinsleutel.

Een wetenswaardigheid is dat de laatstgenoemde een ware Vibroplexpikleur is. Sleutelt als een jonge hond uren achtereen met zo’n bug. Nu kreeg hij echter te maken met een “echte” seinsleutel, zo’n ding dat recht op en neer

gaat. Gezien het eerder beschreven key-circuit was het niet mogelijk om met de Vibroplex bug te sleutelen, dus ook Gerard moest er weer ouderwets tegenaan. Als een ware klopmatroos heeft hij deze taak op zich genomen. Maar geloof mij.... God hoorde hem onder z'n markante snor brommen, Hij zat regelmatig zijn pols te masseren, wenste die vervloekte sleutel de hel in en ging weer verder met z'n geklop.

Als we zaterdagmiddag niet bijna waren ingesneeuwd, dan hadden we nog veel meer verbindingen kunnen maken omdat, met name in de avonduren, de propagatie aanmerkelijk beter is op de 3,5-3,8 mc/s band. We moesten rond kwart-over-drie zeer abrupt stoppen. Piet, de voorzitter, kwam vragen of wij de nacht op de locatie wilden doorbrengen. Er reden geen autobussen meer en ook de taxidiensten zouden, wegens extreme sneeuwval, verstek laten gaan. Een korte blik naar buiten leerde ons dat het bar en boos was. Een aanzienlijke hoeveelheid stuifsneuw, met harde wind en spekgladde wegen, noodzaakte het totale team om er direct mee te stoppen zodat we nog bij daglicht heelhuids en schadevrij thuis konden komen.

Zondag 2 februari zijn we verder gegaan. De CW-condities waren slecht te noemen. Eindelijk hadden we ook verbinding met PI53WAL. Door 4 kc/s op te schuiven hadden zij een A3-verbinding met ons met een rapport van 58! De door ons doorgegeven mededeling over de CW-frequentie waar wij te vinden waren, werd helaas niet geconformeerd. Men had het ons inziens te druk met andere zaken dan goed te luisteren. Er zijn een paar A3 verbindingen gemaakt. Doordat de SSB signalen van de andere stations zo hard waren, was het voor ons ondoenlijk om met A3 succesvol uit te komen. We hadden slechts 20 Watt ter beschikking en we werden dan ook volledig weggedrukt. Tegen de middag kregen we serieuze problemen met het seinrelais. De contacten dienden gedemonteerd te worden en alle "pukkels" die ontstaan door vonken, moesten verwijderd worden. Na nauwkeurig polijsten, was het probleem voor een tijdje opgelost.

Plotseling bromde onze klopmatroos: "De zender komt niet meer bij." Een dreun rechts op de zenderkast, dat is een heel oude truc bij onwelwillende oudere installaties..... de eerste truc die ik van de R&H-technenuten leerde toen ik als zeevarend ratio-officier als technicus aan de wal werd geplaatst, deed de zender weer tot leven komen. Gerard sleutelde er weer als een jonge hond op los. Na een tijdje viel de zender weer uit bij het

overschakelen. Het onder-snors-brommen van Gerard ging over in duidelijk waarneembare verwensingen richting zender. Zeker voor een zondag op Flakkee zijn z'n uitlatingen niet voor herhaling vatbaar. Thea begon zelfs bestraffend te kijken. Een flinke dreun in de flank van de zender, deed deze weer opleven, maar een structurele oplossing was op z'n plaats.

Een wederom wetenschappelijke rationele benadering leerde ons, dat het probleem in veiligheidsschakelaar aan de achterzijde van de rotary-transformer unit zat, die slecht contact maakte. Demontage van de unit was vlot geschied, waarna de contacten op het oog gesteld werden. "Een beetje bijbuigen" wordt dat in de volksmond genoemd, maar als techneut noem je dat "het stellen" van de contacten!

Pile up

Toen bleek, dat zich inmiddels een nationale tragedie aan het voltrekken was. Nu was de watersnoodramp van 1953 een regelrechte tragedie, vijftig jaar later voltrok zich een regelrechte zendamateurtredie.

De organisatoren van het 3700 kcs noodnet hadden een Award uitgelooft voor diegenen, die alle deelnemende stations zouden werken. En wat bleek nu?..... PI53VPO was op 3700 niet te werken. We waren weliswaar op 3704 uitgekomen, maar niemand luisterde op die frequentie. Ook bleek niemand de operating-practice te bezitten, om over de band te draaien. Men ging liever met z'n allen op één frequentie zitten om vervolgens met vol vermogen te gaan brullen, al of niet met onderdrukte draaggolf. Die paar die wel over de band draaiden en het Morse beheersten, ja, die hadden wij al gewerkt. Daarom werd er om half twee besloten om onze 80-meter dipoolantenne ter beschikking te stellen aan de collega-zendateurs, die met de 450 set op de overige kortegolffrequenties de verbindingen tot stand brachten. Hoeveel verbindingen op 3700 kc/s gemaakt zijn, weet ik niet, maar op een gegeven moment werd het stil op de 80 meter en was iedereen gewerkt die graag het Award wilde aanvragen.

Het station PI53VPO bestond niet alleen uit de SeaGull/BX925 installatie. Er was ook een VHF/UHF set voor 2 meter en de 70 cm band. Om verbindingen te kunnen maken op de overige kortegolf amateur banden stond er een 100 watt TS450 SSB set ter beschikking. In totaal zijn er ruim 1000 verbindingen gemaakt.

Korte technische specificatie van de Marconi Seagull

Zender:

frequentie bereik: 3.800 – 3.3 Mc/s

2.850 – 1.605 Mc/s

500 Kc/s.

Power output : 17 – 20 watt

Transmission: A1, A2 en A3

Modulatie : Anode modulatie tot 80% A3, 750 Hz bij A2.

Power supply: 24 Volt (via scheeps accu's) D.m.v. een rotary transformer wordt de 600 volt 0,2 Ampère hoogspanning geleverd.

Buizen bezetting: Oscillator-Driver 1x KT.66

Eindtrap 1x KT.8

Modulator 2x KT.66

Ontvanger:

Frequentie bereik: 4.0 – 1.35 Mc/s

1.235 – 0.46 Mc.s

460 – 170 Kc/s

Buizen bezetting: Buffer : 1x KTW.61

Mixer/Oscil. : 1x X.66

IF-Ampl. : 2x KTW.61

Det/AVC/LF : 1x DH.63

Noise Lim. : 1x D.63

BFO : 1x KTW.61

Output : 1x KT.63

Power supply: 24 volt (via scheepsaccu's) , Hoogspanning wordt verzorgd door een vibrator-unit welke van 24 Volt, 200 Volt output spanning geeft .

Afmetingen:

Hoogte : 38 inch (97 cm)

Breedte : 13 inch (33 cm)

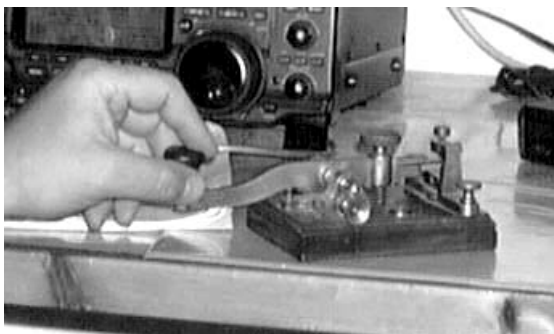
Diep : 12 inch (30 cm)

Gewicht: 165 Lbs. (75 kg)

Mijn laatste CW-QSO

door: Hans DL7DAN

Over het einde van Norddeich Radio is gedurende lange tijd, wijd verspreid door de media verslag gedaan. TV, radio en kranten hielden elkaar op de hoogte van de gebeurtenissen. Ik ga dat alles nu niet herhalen. Voor alle betrokken operators was het geleidelijke smoren het ergste. Stukje bij beetje werden de diversen diensten, zoals morsetelegrafie op de middengolf en kortegolf, telefonie op de kortegolf en grensgolftelonomie, stilgelegd.

Op de dag dat de morsetelegrafie op de kortegolf stilgelegd werd, had ik al ander werk, dat wel in het oude gebouw was. Desondanks pakte ik mijn morsesleutel en koptelefoon en ging op een vrije plaats zitten. Mijn laatste schip voer tussen Kaapstad en Durban. Zijn roepletters begonnen met "TC.." De inhoud van het

telegram maakte duidelijk dat de SatCom-installatie aan bord was uitgevallen. Je kon aan het handschrift van de operator horen dat het al een tijdje geleden geweest moest zijn, dat hij voor het laatst een morsesleutel had gebruikt.

Nou ja, na ontvangst van het telegram gaf ik QSL en seinde heel langzaam in het Engels een afscheidstekst in klare taal, iets als: "Na meer dan 30 jaar in de scheepsradio is dit mijn laatste verbinding met een schip en neem ik voor eeuwig afscheid" en dat ik de collega aan boord het beste toewenste voor de toekomst.

Na een iets langere stilte kwam het korte antwoord: "PSE RPT" (herhalen a.u.b.). Dit had ik nou toch echt niet verwacht. Ik wist werkelijk niet, of ik moest lachen of huilen. Ik zette de ontvanger uit, pakte sleutel en koptelefoon weer in en ging weer naar mijn nieuwe werk. Laat ik nou in hemelsnaam niet sentimenteel worden!

Zo nam ik afscheid van de scheepsradio, voor eeuwig....

VS op de twee meter

door: Monika PA3FBB

Voor 2 m is het een bekend gegeven, zeker met een rondstralende spriet, dat bij normale condities de reikwijdte zo'n 70 km radiaal is. Overvliegende satellieten zijn ook bereikbaar mits men maar in het satellietdeel van de 2 m zit.

In 1991 was ik, na thuiskomst van m'n werk, altijd standby op 144,050 MHz, de 2 m aanroeprequentie. Mijn radiospullen stonden in de woonkamer, zodat ik bijna elke avond kon uitluisteren. Zo ook op 3 januari 1991. Om ongeveer 18.30 LT hoorde ik op deze aanroeprequentie voor het eerst geen sterke, maar toch gemakkelijk te nemen CW-signalen. De RST was op het gehoor zo'n 549 en de seinsnelheid was rond de 12 tot 15 wpm. Het was een Engelstalig standaard-QSO tussen 2 USA-stations! Eén van hen was W2AW, of W2WA, in Poughkeepsie. Daarna verschenen er nog een W3 en een N8-station. Eén van die OM's joeg 200 Watt in zijn trapvertical of rhombus.

Dit hoorspel duurde tot ongeveer 18.15 LT en eindigde net zoals het begonnen was, abrupt. De signalen werden dus niet zwakker, maar verdwenen plotseling in de ruis.

1 of 2 weken daarna gebeurde dit nog eens: USA-stations in QSO op 144.050 MHz, het duurde toen echter maar enkele minuten en het was niet op dezelfde tijd als de vorige keer. Mijn set stond beide keren werkelijk op 144,050 MHz afgesteld en niet soms per vergissing in het toen 1,8 t/m 1,95 MHz hogere gedeelte voor satellietcommunicatie van 145,800 tot 146,000 MHz. Mijn antenne was toen een homebrew Slim Jim, bevestigd in een afvoerbuisk aan de schoorsteen, ca. 8 m boven straatniveau.

Bovengenoemde verbindingen kunnen nooit zonder tussenkomst van een hulpmiddel vanuit de VS op 144,050 MHz hier in Nederland hoorbaar zijn. Wat kan er aan de hand zijn geweest?

1. EME-ontvangst? Onmogelijk met mijn sprietachtig instrument.
2. Van een nieuwe satelliet met downlink op uitgerekend 144,050 MHz heb ik nooit gehoord. Bovendien was bij de bovengenoemde QSO's beide keren geen Doppler-shift waar te nemen.
3. Meteor-Scatter? Een burst van ca. 20 minuten zou wel fenomenaal genoemd mogen worden.
4. Blijft nog over dat ik misschien bij de neus ben genomen door een geinponem, die d.m.v. een cassetterecorder voor de microfoon in SSB of een aan de 2-m-set in SSB CW-mode gekoppelde computer met een CW-QSO-simulatie-programma op 144.050 MHz eens het VHF-DX-ende deel van PA lekker op stelten wou zetten? Want de seinschriften waren namelijk erg rustig, erg netjes en foutloos!

Hoewel dit al een kleine 12 jaar geleden is, blijft dit voorval in mijn herinnering een boeiende en vreemde zaak...

P.S: Mijn homebrew Slim Jim deed het van 1985 t/m 2001 en overleefde hiermee 4 dik getectyleerde fabriekssprieten. Als zo'n fabrieksgeval het weer eens begaf, gebruikte ik de Slim Jim als FB noodantenne. Uiteindelijk legde de ook de Slim Jim het loodje.

Sleutelklik

Een tik-poes uit de polder,
Beoefende de hobby op zolder.
Haar klopmatroos bromde vaak,
Praten in een mike is ook een goede zaak.
Echter dat gel....l in zo'n ding vond zij maar kolder.

Sparux

HELLEMONSTER'S APK KEURING

Door: Gerard/PA3AAE

Ik heb u al eens verteld, dat je er geen idee van hebt, wat de gevolgen zijn, als je een Unimog krijgt aangeboden en dat accepteert. Eén van die dingen is, dat de oude dame elk jaar gekeurd moet worden, wil je er mee op de weg kunnen komen. Een grote Mercedes Benz garage in Hellevoetsluis stuurt mij elk jaar trouw een brief, met de mededeling, dat ze weer gekeurd moet worden en dat wij dat daar kunnen laten doen.

Maar die jongens zijn voor ons een beetje te duur, als er niets aan mankeert, kost dat toch al gauw € 150,00 en daar het bestuur van onze stichting dit uit eigen portemonnee

betaalt, heb ik toch een andere weg gezocht en gevonden.

Ik weet, dat ik geen reclame mag maken, dus zal ik dat ook niet doen, maar mijn zoon heeft een garagebedrijf en heeft pas een vijf tons hefbrug gekocht, daar hij ook veel campers moet keuren. Ik heb dus een afspraak met hem gemaakt, wanneer ik bij hem langs kon komen.

Nou staat de Unimog gestald buiten het dorp, in een loods van een man, die zijn boerderij heeft omgetoverd tot een golfbaan, die erg druk bezocht wordt. Het gevolg is dan ook, dat veel mensen hun auto overal parkeren, zelfs gedeeltelijk voor de schuifdeur, waarachter de Unimog staat.

Zo ook op de dag van de keuring, maar met een hoop heen en weer steken, (geen stuurbevestiging aanboord) kon ik, met een handbreedte aan beide zijden, de auto uit de schuur krijgen. De motor moet rustig op temperatuur komen, maar daarna gromt ze tevreden en gingen Thea en ik naar Middelharnis, waar de garage van mijn zoon is.

Bij aankomst mocht ik hem op de brug rijden, en dat kost al het nodige zweet, want ik ben altijd bang, dat ik er naast rij, maar alles ging goed. Eerst moesten alle verlichting en richting aanwijzers gecontroleerd worden. Die bleken in orde. Ik moest in de cabine blijven zitten en de brug ging ongeveer 1,80 meter omhoog. Draaien aan het stuur, om te kijken

of er geen ruimte in de stuurkogel zit. Wielen helemaal naar links en naar rechts draaien, om nog meer controles uit te oefenen en ik maar zitten in die cabine.

De keuring werd vaak onderbroken, door de telefoon of iemand die even langs kwam, om wat te vragen of een afspraak te maken, dus zit je je knap te vervelen. Gelukkig had ik mijn baal shag bij me en maar rustig een sigaretje gedraaid en nog maar eens naar alle knopjes, schakelaars en handels gekeken, die aanwezig zijn voor de bediening van de auto. Die zitten ook weer goed in mijn hoofd en ik kan weer alles blindelings vinden. Veel geklop getrek en gehamer klonk vanonder de auto, met af en toe een grom van de keurmeester. De schrik sloeg mij om het hart, want dat klonk allemaal niet geruststellend.

Eindelijk, na drie kwartier ging de brug weer naar beneden en kon ik een noodstop op het toilet maken, want de zenuwen gierden door mijn lijf van al die grom geluiden, die ik gehoord had. Ik vreesde het ergste en zag de lijst met de nodige reparaties al steeds langer worden.

Toen ik weer bij mijn zoon kwam en hem vragend aankeek, zei hij: “Nou ouwe, die verslijt je van je levensdagen niet meer. De bouwers van die auto hebben nergens op bezuinigd en hij is helemaal in orde”. Een zucht van verlichting ontsnapte aan mijn keel en ik kon met een zakdoek het zweet in mijn handen afvegen.

“Wat krijg je van mij”, vroeg ik hem. “Hoofdpijn krijg ik van je, rij dat oude ding nou maar naar buiten en ga maar koffie zetten,” was zijn antwoord. Dus gelukkig weer iemand, die de stichting HelleMonster een goed hart toedraagt en ons geen geld vraagt, voor bewezen diensten.

“Nou, daar kom je dan toch goedkoop vanaf”, zult u zeggen, maar dat heeft u dan helemaal verkeerd hoor. Thea en ik betalen de prijs voor zijn

gratis service. Als wij op dinsdag boodschappen gaan doen in Middelharnis, gaan we altijd even langs mijn zoon, om een bak koffie te drinken. We moeten dan wel de koffie mokken overal in de garage opzoeken en die eerst afwassen, want als hij bezig is, laat hij ze overal staan. Pas dan kunnen we genieten van dat bakje en praten we een beetje bij. Vaak gebeurt het dan, dat er gevraagd wordt, of we even banden willen halen in Numansdorp, of onderdelen in Ridderkerk. Ook moet ik wel eens mee met hem, want dan moet hij auto's ophalen met een trailer en kan ik met nog een extra wagen terugrijden naar Middelharnis.

Zo kan het voorkomen, dat ik af en toe in een auto van enkele tienduizenden euro's van Ridderkerk naar Middelharnis rij en de mensen mij een beetje schuin aankijken hier op Flakkee. Ik heb al eens de vraag gekregen, of ik soms in de hasj handel zit, omdat ik niet meer hoeft te werken, maar wel in van die dure auto's rij. Nou, als ze me dan

later in mijn oude BX naar huis zien rijden, dan begrijpen ze het wel.

Soms kijk ik naar mijn zoon, een vent van 1,85 meter lang met zwaar gespierde en getatoeëerde armen en dan vraag ik me af, of dat dezelfde vent is, die ik 33 jaar geleden als pas geboren baby met trots en met veel emoties in mijn armen hield. In die tijd heb ik heel wat poep luiers verwisseld en nu kan ik onderdelen of auto's voor hem gaan halen. Ja, dit is dezelfde vent, die als kleuter op zondag, als we uitsliepen, met zijn natte zeikluier, want Pampers waren er nog niet, op mijn gezicht kwam zitten, om me wakker te maken en met me te stoeien.

Voor de jonge lezers onder u, die nog aan het begin staan van hun leven, kan ik zeggen, dat een romantische avond in bed met uw geliefde, grote gevolgen kan hebben, want je krijgt levenslang. Je komt nooit van die krenge af.

(Dat laatste meen ik niet hoor, want ik ben hartstikke trots op hem).

De eerste reis als assistent R/O op ms Neder Rijn

Door: Harry PA3BLC

voorbereidingen en opleiding

Nadat ik mijn MAVO diploma had behaald, mocht ik als beloning 6 weken meevaren op een vrachtschip van de Nedlloyd. Een mooi reisje dat begon in Marseille, daarna Genua, Venetië, Lattakia, en langs nog wat andere plaatsen langs de Middellandse Zee voerde. Hier kon ik gaan bepalen wat ik aan boord van zo'n schip wilde gaan doen. Stuurman?...nee dat vond ik niet zo. WTK dan, nee ook niet, altijd maar in die hitte van de machinekamer.... Nee, Radio Officier, dat was het wel. Ik had al een tijdje wat met elektronica.

Dat werd dus de Hogere Zeevaartschool in Amsterdam, vlakbij de IJtunnel. Het eerste trimester moest ik intern, maar na lang zeuren mocht ik extern. In het begin ging ik elke dag op de brommer en later op de motor naar school en s'avonds was ik gewoon thuis.

De opleiding was pittig maar wel leuk. Radiotechniek kregen we van de heer de Graaff. Verder kregen we nog voorschriften, seinen en opnemen, aardrijkskunde, Engels en Nederlands en wat andere vakken, ja het was een hele klus. Tussendoor werd op het ms "Pollux" het sloepgastdiploma gehaald, mooi varen met een sloep door de Amsterdamse grachten. Amerikanen die mee wilde varen (toeristen) hebben we veel geld afgetrosgeld dat later in de kroeg weer soldaat werd gemaakt. Tussendoor maakten we een reisje van 2 weken naar Lerwick op de Shetland Eilanden als praktijk. Ook maakten we een excursie naar PCH en ga zo maar door. Hierna kwam het examen bij de PTT in Den Haag, alles mondeling. 2 uur radiotechniek: "Meneer Oliemans, vertelt u ons eens iets over condensatoren." "Eeeeem....help!", 1 uur voorschriften, aardrijkskunde, Engels, Nederlands, seinen en opnemen. Daarna kwam het verlossende woord: "Gefeliciteerd, u bent R/O 2e klasse ter Koopvaardij." De eed werd afgelegd en het certificaat kreeg enkele dagen later thuis gestuurd. Daarna heb ik gelijk een monsterboekje geregeld, dan was dat ook weer klaar. Daarna kreeg ik 6 maanden praktijkcursus bij RH in Rotterdam. Elke dag ging ik met de motor naar het VU in Amsterdam. Daar kon ik de motor kwijt en reed ik met een Hans v/d Meulen, een klasgenoot, naar

Rotterdam. Veel geleerd daar. Radiovoorschriften, RH procedures, reparaties aan boord, radartechniek en ga zo maar door. Veel namen van leraren weet ik niet meer. De heer Lehman staat mij nog bij van radartechniek maar verder.... Het is ook al te lang geleden.

Toen ik klaar was met de praktijkcursus was er nog geen boot. RH had (nog) geen werk voor ons. Misschien een slappe tijd, ik weet het niet. Vader regelde voor mij via een goede kennis/vriend van hem een baan voor mij bij Sperry Marine Systems in Vlaardingen. Elke zondagavond ging ik op de motor naar Maassluis, waar mijn pension was en vrijdagmiddags weer terug naar Amstelveen.

Eindelijk varen

Op 23 januari 1979 kwam er een telefoontje van de heer Zwart van RH, of ik nog wilde varen? Nou wat dacht je, daar had ik al die tijd voor geleerd! Dus gauw ontslag genomen. Daar was rekening mee gehouden want het was tenslotte de bedoeling dat ik als R/O ging varen en niet radars repareren bij Sperry. De spullen uit het pension werden bij elkaar gezocht

en daar ging het, op naar Amstelveen. Het uniform en zo lagen al maanden gereed. Prikken werden gehaald en ik ging bij RH langs voor de details. Ik ging varen als assistent R/O op het ms "Neder Rijn" van de Nedlloyd. Mijn chef was Arie Pijpers, kapitein Theunissen was gezagvoerder en naar ik

later vernam, waren er twee stuurmansleerlingen, drie leerling-WTK's en wat jongere matrozen. Aanspraak genoeg dus. Heer Pijpers heette ons hartelijk welkom en liet ons de radiohut zien. Zelf had ik een eigen hut. Later op de reis maakte hij zelfs een statieportret van mijzelf in de radiohut. We lagen in Rotterdam en na een rondgang over het schip, mijzelf voorstellen aan de Kapitein en meer van dat soort zaken, heb ik fluks mijn ouders van boord gestuurd.

Het was tijd om te vertrekken en mijn ouders mee op mijn eerste reis, daar moest ik toch niet aan denken hoor.

Zoals gezegd was het een Nedlloyd schip en dus was het uniform verplicht. Voorlopig zaten we nog in de kou want in Amstelveen bij het vertrek lag er nog sneeuw, dus was het uniform blauw. De kapitein leek me wel een geschikte vent en ook de rest

van de bemanning, voor zover ik die al gezien had, waren aardige kerels en een dame die overigens II WTK was. Het wachten was nu op het vertrek naar Antwerpen waar we zouden gaan laden. Tussendoor stelde mijn chef me de nodige strik vragen en mocht ik hem laten zien dat ik kon seinen en opnemen. Hij was niet snel tevreden maar na een klein halfuurtje was hij overtuigd van mijn kunnen. Ik mocht beginnen met het weerbericht van PCH te nemen en daarna mijn eerste pers. Hierover vertel ik later meer. Plotseling was er bedrijvigheid aan boord en werd er klaargemaakt voor voor en achter (het ontmeren) Uiteraard stond ik als een van de eersten aan dek (met toestemming van mijn chef) om de bedrijvigheid gade te slaan. Ik keek mijn ogen uit want het was een prachtgezicht. Sleepboten voor en achter, geschreeuw, fluitje van de bootsman en ga zo maar door. Na een klein uurtje varen, lieten we de Europoort ook achter ons en bevonden we ons op de Noordzee. Ik mocht nu QTO gaan geven. Dit was het sein voor PCH dat de "Neder Rijn" Nederland had verlaten en op weg was naar zijn bestemming.

Met zweet in mijn handen stemde ik de ontvanger af op de goede frequentie, stemde daarna de hoofdzender af en begon PCH te roepen: "PCH DE PGDP PSE QTO K" Zo vloeiend als ik het hier neerschrijf kwam het er niet uit, hoor. En dat terwijl je volleerd R/O bent. Nou ja, de zenuwen hè?

Dan maar snel het QTO gegeven: "PCH DE PGDP TR = 28/1 2200 NEDERRIJN QTO ROTTERDAM BND ANTWERPEN" Ah, dat ging beter. Na een verkeerslijst van PCH te hebben genomen, je wist nooit of er al telegrammen voor je waren, sloten we het radiostation en werd ik door

de chef getrakteerd op een biertje in de bar. Sjonge, dat was wat hoor, een echte bar aan boord. Er was alleen geen tap. Aan boord hebben ze dozen bier met van die kleine groene flesjes Heerlijk Helder Erg gezellig en na een paar biertjes werden we door een bediende - Nedlloyd - geroepen voor het diner.

Dat diner was ook wat hoor. Alle officieren zaten bij elkaar in de messroom. Dat was trouwens de laatste keer dat we bij die oude knarren zaten, want alles beneden de derde stuurman en vierde WTK had zijn eigen messroom. Maar bij vertrek wilde de Ouwe (Kapitein Theunissen) graag het hele spul bij elkaar hebben. Het eten aan boord was verschrikkelijk goed. Er liepen continue een aantal bedienden rond om je van voedsel en drank te voorzien. Nee, geen klagen hier.

Na het eten kreeg ik eventjes rust en daarna moest ik op wacht. Daar het nemen van de pers niet zo goed was gegaan, was het uitwerken hiervan best moeilijk en ik nam me voor om de volgende dag beter mijn best te doen. Je had er anders alleen jezelf mee, want de bemanning verwachtte een keurige krant van je. Het was het enige nieuws dat ze aan boord kregen.

Nu was het op dat moment nog zo'n ramp niet, want we zaten nog vlakbij Nederland en de radio-ontvangst was nog uitstekend, men kon gewoon naar het nieuws op Hilversum 1,2 of 3 luisteren en zelfs nog TV kijken. Dat uitwerken deed ik later zelfs tijdens het nemen van de pers, maar die eerste keer moest ik de hele letterbrij nog in keurige paragrafen verdelen met elk zijn eigen kopje.

DE OCEAAN POST

NR 37 uitgave Radio-Holland B.V. Amsterdam

nr. N E D E R R I J N

nr. 2 maart

1979

DEN HAAG: Nadat Secretaris-Generaal Luns van de NAVO eerst ontkend had lid geweest te zijn van de N.S.B., en vervolgens beweerde dat zijn oudere broer hem buiten zijn medeweten lid moet hebben gemaakt, is de "affaire Luns" nu zo ver gekomen dat Mr. Luns en Professor de Jong samen gaan praten. Inmiddels is ook bekend geworden dat Minister Pais al een week geleden door Professor de Jong per brief op de hoogte is gesteld van de op handen zijnde publiciteit rond dat N.S.B.-verleden van Mr. Luns. Dat laatste is in zoverre belangrijk dat zowel oppositieleider Den Uyl als ook CDA woordvoerder Schakel de verantwoordelijke bewindsman genoemd hebben als de aangewezen persoon, die dergelijke uitlatingen zou moeten doen, en dit niet door Professor de Jong zou moeten laten doen. In politiek Den Haag is men nu benieuwd waarom Minister Pais dit niet gedaan heeft. Minister Pais is overigens vanmorgen naar China en Japan vertrokken voor officiële bezoeken.

DEN HAAG: Het overleg over de ambtenarensalariësen is mislukt. Vijf ambtenarencentrales én Minister Wiegel slaagden er niet in om tot overeenstemming te komen. Minister Wiegel gaat mogelijk het komende weekeinde nog proberen het Kabinet te raadplegen en hoopt volgende week het besluit aan de Tweede Kamer mede te delen.

Nou, die eerste maal uitwerken kostte me drie maal overtypen. Ik had er wat voor gegeven om toentertijd een PC met Microsoft Word te hebben, zeg. En een laserprinter. Als je zeven krantjes moest maken, één voor de Kapitein, één voor de HWTK, één in de Officierenmess, één in de Leerlingenmess, één in de bar, één bij de bemanning, één voor RH, dat moest toen nog, dan was de onderste vaak niet zo best meer te lezen, die was dus voor RH. Maar ja, er waren toen al wel computers, maar ik had er nog niet van gehoord en had er dus ook nog niet één. Ja, je kon natuurlijk niet de typefouten blijven verbeteren. Mijn Chef wilde de lay-out op een bepaalde manier (zie boven) en dat vertelde hij pas na de eerste keer uitwerken.

De volgende dag in Antwerpen in de sluis kregen we een aanvarinkje met een lichter. De “Neder Rijn” had een klein deukje, de lichter was total loss. Het was wel geinig en een stennis dat het daar in de sluizen van Antwerpen gaf! Dezelfde dag nog vertrokken wij naar Le Havre wat ik dus als mijn eerste buitenlandse haven kan beschouwen. Dat Antwerpen is gewoon bijna Holland...toch?

In Le Havre ben ik samen met de chef de wal op geweest voor scheepszaken. Ik kreeg nog een biertje van hem in de lokale kroeg. Fidele man was dat wel, ja. En dan gingen we onderweg naar Walvisbaai, mijn eerste haven in Zuid Afrika. Onderweg passeerde je dan de evenaar en dan moesten al die broekies een Neptunesfeest meemaken.

We hadden er nogal wat aan boord, inclusief ikzelf. De bootsman was Neptunes en de Bankwerker Neptuna. Na het drinken van zeewater en het eten van een zoute haring, ondergegooid worden met ondefinieerbare troep en tijgeren door een buis met stromend zeewater, heb ik mezelf schoongemaakt en na een duik in het zwembad genoten van een heerlijke barbecue. Hierna ontvingen we uit handen van de kapitein het certificaat.

DE IJZER HEIL,

Wij, Neptuneus, Heerser der Zeven Zeeën en vorst over alles wat zich daarin en daarop bevindt, Tevens Bedwinger der Stormen en Heeder van alle schepen met hun bemanningen, die ook ons onderworpen zijn,

Verklaren dat bij het passeren van de Evenaar, als inwoner van ons Rijk is toegelaten;

P. H. OLIEMANS.

Bovengenoemde zeevarende heeft aan al onze toelatingseisen voldaan.

Voer gezien:

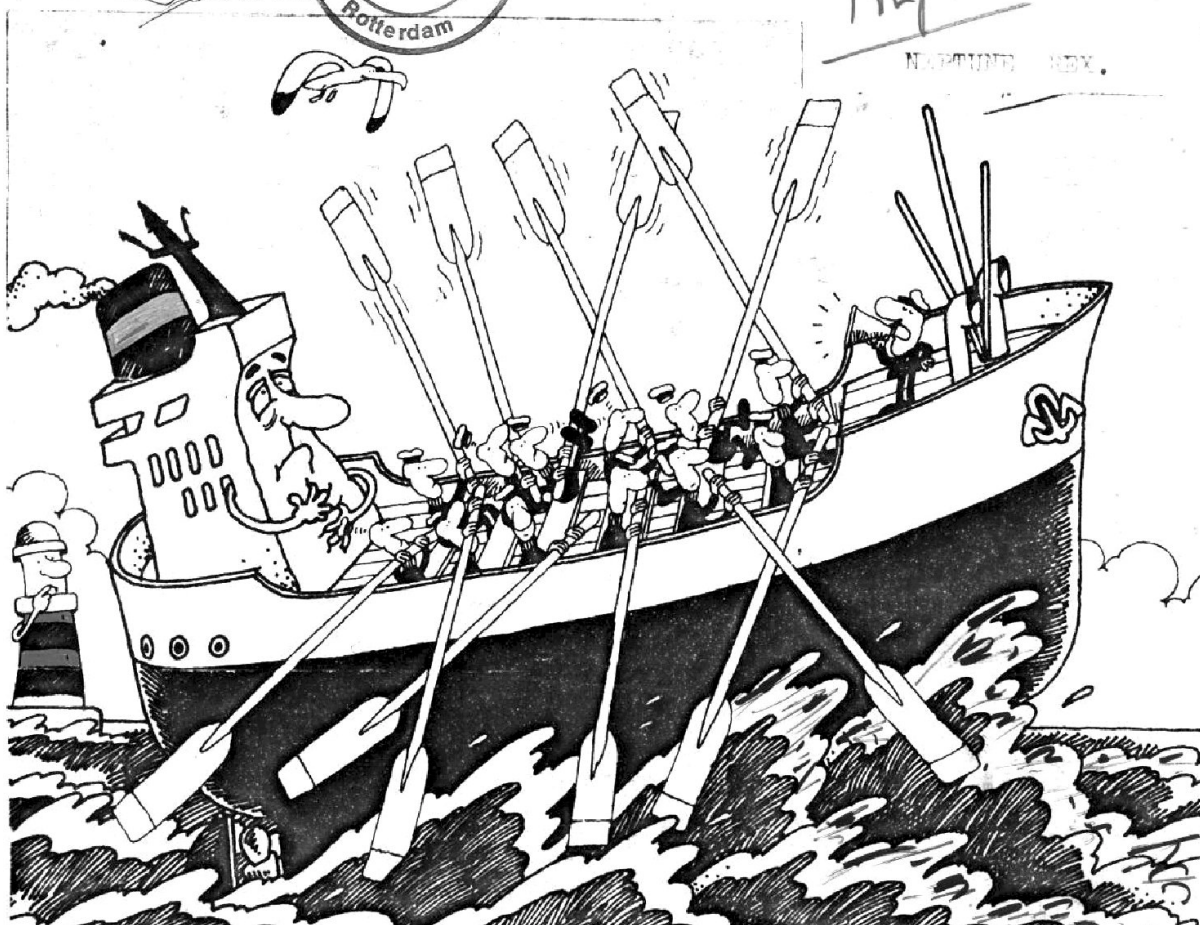
J. Theunissen,
Gezagsvoerder.

Aldus gedaan:
a/b ms. Neder Rijn
4 Januari 1979

NEPTUNE. R.

NEPTUNE. RIX.

Ter illustratie gaf ik in mijn tweede brief naar huis, buiten het Neptunesfeest ook een indruk van het werk aan boord van een assistent R/O weer. Dit wil ik de lezers toch niet onthouden:

07:15	De telefoon gaat, gepord door de Chef R/O
07:30	Ontbijten: “Goedemôge menier, Juice?, melké, een aitje met spek? Koffie?” Dit is de bediende voor het ontbijt. (deze vragen worden meestal met “ja graag” beantwoord)
08:00	Op wacht, weerberichten nemen/uitzenden, verkeerslijsten van kuststations nemen of er telegrammen voor je zijn, tijdsein nemen, radiopeiling nemen enz.
12:00	Van wacht
12:15-12:30	Een biertje nuttigen in de bar voor het eten
12:30-13:00	Eten (Soep, vlees, voorgerecht, brood, koffie of thee)
13:00	Op wacht schip-schip periode (onderlinge verbindingen tussen schepen) OSB versturen (eigen weerbericht opgemaakt door de stuurman)
14:00	Van wacht
14:00-16:00	Zwemmen en luieren
16:00-17:00	Op wacht voor de Pers
17:00-18:15	Zie boven, vooral luieren
18:15-18:30	Zie 12:15-12:30
18:30	Eten. (vandaag tomatensoep, fricandeau, spruitjes, aardappelen, caramelvla en koffie)
19:00-20:00	Vrij
20:00-22:00	Op wacht, weerbericht nemen en Pers uitwerken
22:00-24:00	Bartime

Op 9 februari 1979 na een paar weken op zee, liepen we eindelijk Walvisbaai binnen.

Hier kon gelijk worden gelost. Er was verder ook niet zo heel veel te doen, we lagen hier maar erg kort. Na Walvisbaai kwamen we aan in Kaapstad. Dit was een erg mooie stad. We hadden helaas niet zoveel gelegenheid om haar te bekijken. Ik kreeg echter vrijaf van mijn chef. Tussen 14:00 en 18:00 mocht ik met een stuurmansleerling Kaapstad in.

Eerst hebben we een eindje gelopen maar we wilden natuurlijk de Tafelberg op. Het eerste dat ik aanschafte was een T-shirt met Capetown South Africa. Uiteraard was dat erg stoer om thuis aan de vrienden en

vriendinnen te laten zien, zeker in Amstelveen!

We kwamen een paar erg leuke meisjes tegen in en om de kabelbaan van de Tafelberg. Die hebben we later nog eventjes gesproken, want we wilden

wel meer en zij ook maar ja, we moesten om 18:00 weer aan boord zijn...helaas. Als je op de Tafelberg bent geweest, kun je daar een certificaat van kopen. Ik geloof dat het 1 Rand kostte. Dat moest dan maar. Voor hetzelfde geld kwam je hier nooit meer.

Na 1 dag varen kwamen we aan in Port

Elizabeth. Daar zijn we flink aan het stappen geweest. Alleen was er, buiten de discotheken, niet zo heel erg veel te doen. Na East London waar ik nog wat gewinkeld heb en mijn lectuur heb bijgespijkerd, ik las en lees graag en veel, zetten we koers naar Durban. Dat bleek een geweldig leuke plaats waar we 4 dagen bleven liggen.

's Ochtends moesten we werken, 's middags gingen we naar het strand en 's avonds gingen we uit. Het was, zoals ik schreef in mijn brief naar huis, een soort mini vakantie. Een geweldig leuke baai met hoge golven, fijne winkelstraten en voldoende discotheken en bars voor de avond. De bordjes met verwijzingen naar de gekleurde medemens lieten we maar voor wat ze waren. Je kon er toch weinig aan doen en als je toenadering zocht tot die mensen waren ze schrikkerig en bang. Laat dus maar. Na Durban zetten we koers naar Richardsbay waar "geen flikker" te beleven was, er waren alleen krokodillen, haaien en slangen.

Ondertussen was het 25 februari 1979 geworden en waren we aangekomen in Maputo. Bij de gangway stond het vol met negers met allerlei maskers, betalen kun je echter alleen maar met vreemde valuta, dollars en guldens en rands, of kleren zoals spijkerbroeken, bloesjes, T-shirts, schoenen en ook zeep. Ik kocht gelijk een houten Zulubeeldje voor één T-shirt en later een Afrikaans masker en een tamtam voor een oude spijkerbroek met gaten op de knieën. Die gaten had ik dichtgelijmd. Stappen was er niet echt bij daar,

veel te gevaarlijk, de horloges werden van je pols gejat. Het repareren van de stereo cassette recorder van de bemanning leverde mij muziek in stereo in de hut op en zorgde ervoor dat ik later een behoorlijke stereoradio ging kopen voor gebruik aan boord.

Verder commentaar op Maputo: Smerig, armoedig en vies. Daarna gingen we weer onderweg naar Durban. Tussendoor hebben we ook nog Beira aangedaan. Daar kon ik verder niet veel van terugvinden in de door mijn vader zorgvuldig bewaarde brieven. Na Durban volgde East London waar ik een Kodak kant-en-klaar toestel had gekocht met vier films die, geloof ik, in een dag of wat weer op waren. Verder hebben ik nog Putt-Putt (minigolf) gespeeld en verloren, wat mij de nodige drank kostte.

Onze HWTK maakte zijn laatste reis en dat moest natuurlijk gevierd worden. 's Ochtends werden de cadeaus uitgereikt en daaronder bevond zich een vreemdsoortig uitzierend instrument en bespeler. Dit was de stampsefoon. Het bespelen hiervan ging ongeveer als volgt: door met de

onderkant, waar een rubber dop zit, op de vloer te stampen gingen de bellen rinkelen en door met een stok over de snaren en de drum te gaan kwam er een typisch geluid uit. Zeevarenden onder ons kennen het apparaat zeker wel. Hierna volgde een uitgebreide barbecue met saté, kip, biefstuk, karbonades, diverse sauzen, nasi etc. Zeer geslaagd was dat eten aan boord. Het einde van de reis kwam in zicht. We brachten 10 dagen door in Avonmouth, wat heel erg

tegenviel, daarna Belfast, dat door alle militairen ook niet zo'n geslaagde omgeving was en daarna op naar Duinkerken. Hierna zou Rotterdam volgen. De Chef was erg tevreden over mijn werk en zei me dat ik me geen zorgen hoefde te maken over de conductestaat. Dat bleek ook wel, want 30 april was ik, na een paar dagen thuis alweer in Dakar voor mijn eerste boot als zelfstandig R/O, de Raamgracht van Spliethoff.

Mannetje in de Radio

auteur onbekend

Het wil wel eens voorkomen dat bezoekers aan het kuststation met gemengde gevoelens het gebouw verlaten. De apparatuur e.d., allemaal bijzonder interessant, maar die mensen hè! Dat is niet iets speciaals van deze tijd, vroeger was dat ook al zo. In de Houtmanstraat bijvoorbeeld vonden vanwege het ruimtegebrek zelfs besprekingen “op hoog niveau” tussen de telegrafisten plaats, een situatie waar bezoekers wel eens moeite mee hadden, getuige de ervaringen van een “meneer uit Den Haag.”

De telegrafisten deerde het niets, die deden gewoon hun werk; die hadden alleen maar last van radiostoring. Zoals die Noor, die op de Nederlandse frequenties uitgebreid met een buitenlands kuststation zat te corresponderen. Dàt wekt irritatie, met als gevolg dat, naargelang de storing aanhield, het binnensmonds gemompel van de betrokken telegrafist langzaam maar zeker overging in het steeds luider uiten van verwensingen.

Dat deed die Haagse bezoeker al onrustig op z'n stoel schuiven, echt angstig keek hij om toen de telegrafist tenslotte kernachtig uitdrukte hoe hij over de Noor dacht.

Het doet natuurlijk ook vreemd aan iemand zo te zien en te horen schelden op iets of iemand waar je zelfs het bestaan niet van vermoedt. De directeur echter ging onverstoorbaar door met zijn verhaal en de man uit Den Haag had de grootste moeite zich hierop te concentreren. Ronduit een gevoel van onbehagen bekwam hem toen de directeur even weg moest om iets op te zoeken...

Zelfs eng werd het, toen de telegrafist in kwestie begon te vloeken, vervolgens opstond, het deksel van de ontvanger haalde, en er in keek, met z'n wijsvinger schudde en riep: “Jij rotzak, als ik jou in m'n handen krijg, dan..., dan..., dan...!”

Toen de man zijn hart gelucht had, deed hij het dekselweer op de plaats en ging zitten. De bezoeker keek eens om zich heen, doch geen van de aanwezigen reageerde. Hij kon het echter niet meer aanzien en stond op. Hij ging behoedzaam naast de telegrafist staan en tikte hem op de schouder. “Voelt u zich wel goed, meneer? Kan ik iets voor u doen...?”

De telegrafist keek verstoord op en gaf vervolgens in “klare” taal tekst en uitleg over het hoe en wat er in zijn koptelefoon plaats vond. Toen de Noor tijdens deze uitleg stopte met zenden, zei de PCH’er prompt: “En nou wegwezen, hij is eindelijk stil!”

Toen de “meneer uit Den Haag” later het lokaal verliet, keek hij nog eens verdwaasd rond. Men heeft hem nooit meer gezien.

Uit: de speciale uitgave van Intercom, die gemaakt is ter gelegenheid van het 75 jarig bestaan van PCH in 1979.

Toestemming voor plaatsing in HelleMonster is verleend door Teun Kaagman, oud redactielid van Intercom.

Belevenissen van een marconist

door: Bas PAØRTW

English food

Het engelse vrachtschip s.s. “Eudoxia” waar ik slechts zeer kort op gevaren heb, zal ik om meer dan één reden, niet gauw vergeten.

De arbeidsovereenkomsten op de buitenlandse schepen waar ik op heb gevaren, hadden meestal een looptijd van twee jaar, tenzij er voor dat die termijn was afgelopen een Noord-Europese haven werd aangedaan. Dan kon je ontslag nemen en afmonsteren. Om de een of andere onnaspeurlijke reden koos ik altijd schepen uit van de “Never come back line” met

als resultaat dat ik nooit meer terug kwam in de haven waar ik was aangemonsterd en na verloop van jaren, als het schip me ging vervelen, “ergens” afmonsterde en op de één of andere manier naar huis terugkeerde. Als ik dan na een lange periode afwezigheid weer eens thuis was onderging ik de zorg die mijn moeder aan mij besteedde als een weldaad. Helaas, helaas, na een paar weken begon ik me dan af te vragen: “Wat doe ik hier eigenlijk, ik heb weer zin om naar zee te gaan.”

In Rotterdam was in die dagen (vijftiger jaren) een kantoortje dat bemiddelde tussen reders en werkzoekende zeelieden, het stond bekend als “de Groene Keet”. Waarschijnlijk was die service niet erg winstgevend, want ik herinner me dat het een zeer armoedige houten barak was, waarvan het interieur niet veel beter was dan een paardenstal. Het functioneerde echter uitstekend, want alle buitenlandse zeelui, van waar ook ter wereld, waren bekend met “de Groene Keet” en de makkelijke manier waarop je daar een baan kon krijgen. Omdat ik nooit op een Nederlands schip heb gevaren, weet ik eigenlijk niet waar de Hollandse zeelui moesten aanmonsteren. Ik meen dat dit liep via een officieel arbeidsbureau. Om op de wachtlijst geplaatst te worden, moest je een kleine vergoeding betalen en je diploma’s laten zien. Na verloop van tijd, soms al heel gauw, werd je dan opgeroepen. Het was er altijd zeer druk en als dan een lijst met “functies” werd afgeroepen was het een gedrang van jewelste. Als er echter een job beschikbaar was voor officieren, werden ze netjes in een apart kamertje geroepen. Dat is logisch, verschil moet er zijn.

Op een avond, het was al na twaalfen, werd er bij ons thuis gebeld. Het bleek een functionaris van “de Groene Keet” met de mededeling dat ze stonden te springen om een telegrafist en of ik mijn koffer maar wilde pakken want het schip lag al op stroom. Na afscheid genomen te hebben van Pa en Ma stapte ik in de taxi waarmee de man van het bureau was gekomen. Hij riep naar de chauffeur: “Coalterminal Frans Swarttouw Waalhaven”, waarop de taxi met gierende banden wegschoot. Onderweg kreeg ik te horen dan het om een “Brit” ging, waarvan de telegrafist was verdwenen. Tijd om de man op te sporen was er niet en omdat ik op de lijst stond, was ik uitverkoren. Over gage werd niet gesproken en over arbeidsvoorwaarden evenmin, dat moest ik maar zelf met de kapitein regelen. Zover hij wist was het een vrachtboot van 8000 BRT, die een regelmatig lijndienst onderhield tussen Antwerpen, Rotterdam en Leningrad. Met een motorbootje werd ik aan boord gebracht en via de touwladder klom ik naar het dek. In het donker kon ik absoluut niets onderscheiden en ik struikelde bijna over een tros die op het dek lag. De stuurman die met een zaklantaarn bij de railing had staan wachten bracht mij onmiddellijk naar de radiohut. Ik had nog maar nauwelijks om mij heen had gekeken toen de kapitein “losmaken!” riep. De sleepboten begonnen te trekken en het schip kwam langzaam op gang. Mijn eerste indruk van de radioapparatuur was : “Wat een puinhoop” en dat bleek ook aardig te kloppen, want toen ik de zaak aan wilde zetten, te beginnen met de hoofdontvanger, had ik al gauw in de gaten dat absoluut niets functioneerde. Mijn eerste gedachte was natuurlijk dat de hoofdzekeringen waren gesprongen maar na veel gezocht, vergeet niet dat ik in een volkomen onbekende radiohut was met toestellen die ik nog nooit gezien had, kwam ik tot de ontdekking dat daar niets aan mankeerde. Voor mijn gevoel was het schip de pieren bij Hoek van Holland al gepasseerd, toen de kapitein binnenkwam. Hij gaf me een hand en overhandigde tegelijk een stapel telegrammen voor de rederij in London en de agent in Antwerpen. Toen ik voorzichtig opmerkte dat naar mijn idee de hele installatie defect was, merkte hij alleen maar op, dat hij van een telegrafist verwachtte, dat die de zaak wel kon klaren. Gereedschappen zoals soldeerbouten en meet-apparatuur moest ik wel even halen bij de elektricien. En daar zat ik dan midden in de nacht met een stapel telegrammen en een kapotte radio-installatie. Tot ‘s morgens tien uur ben ik aan het repareren geweest, toen was de klus geklaard en de telegrammen verzonden. De kortegolf zender had ik door het ontbreken van reserve

onderdelen niet aan de praat kunnen krijgen. Om de telegrammen voor Londen toch op hun bestemming te krijgen heb ik de weg van de minste weerstand gekozen, wel de duurste, en de hele zaak via Antwerpenradio verzonden. Van vermoeidheid ben ik toen in mijn kooi gevallen en heb geslapen tot twaalf uur. Ik schrok wakker omdat de messbediende aan mijn arm schudde met de mededeling dat er gegeten moest worden in de mess. De maaltijd was niet wat ik aan boord van schepen gewend was. Op dit Engelse vrachtschip werden de

borden afgeladen met bleke stukken zeer zout vlees, glazige gekookte aardappelen met witte kool, het geheel verdrongen in een vette saus. Bier was in ruime mate voor handen, alle mannen aan de tafel maakten daar ook in ruime mate gebruik van. Op mijn vorige schip, een Amerikaanse bulkcarrier, was er altijd een overvloed aan sappige biefstukken, frisse salades en liters vanille ijs.

Niettegenstaande het schip al afgemeerd lag in de haven van Antwerpen, simuleerde ik zeeziekte en raakte het voedsel nauwelijks aan. Na de maaltijd vroeg de kapitein of ik hem wilde volgen naar zijn hut. Hij had nauwelijks belangstelling voor mijn "Telegrafisten Certificaat" maar was echter vol lof over het feit dat ik de radio weer aan de praat had gekregen en zei: "Mr. Sparks, what about a small trip to Russia and back."

Hij vertelde dat de vorige telegrafist niet zo'n geweldige indruk had gemaakt, na een hevige ruzie van boord was gelopen en gewoon was verdwenen. "Probably gone back to his Mommy." Mijn indruk van het schip en de maaltijd was echter dusdanig, dat ik zijn genereuze aanbieding helaas moest afslaan en er van afzag een reis naar Rusland te maken.

Op een zeer diplomatieke manier heb ik dit aan de kapitein kunnen uitleggen en na zijn "Fair enough" en een "vette" cheque, ben ik met de trein naar huis gegaan.

QSO's die je nooit vergeet

Tonda

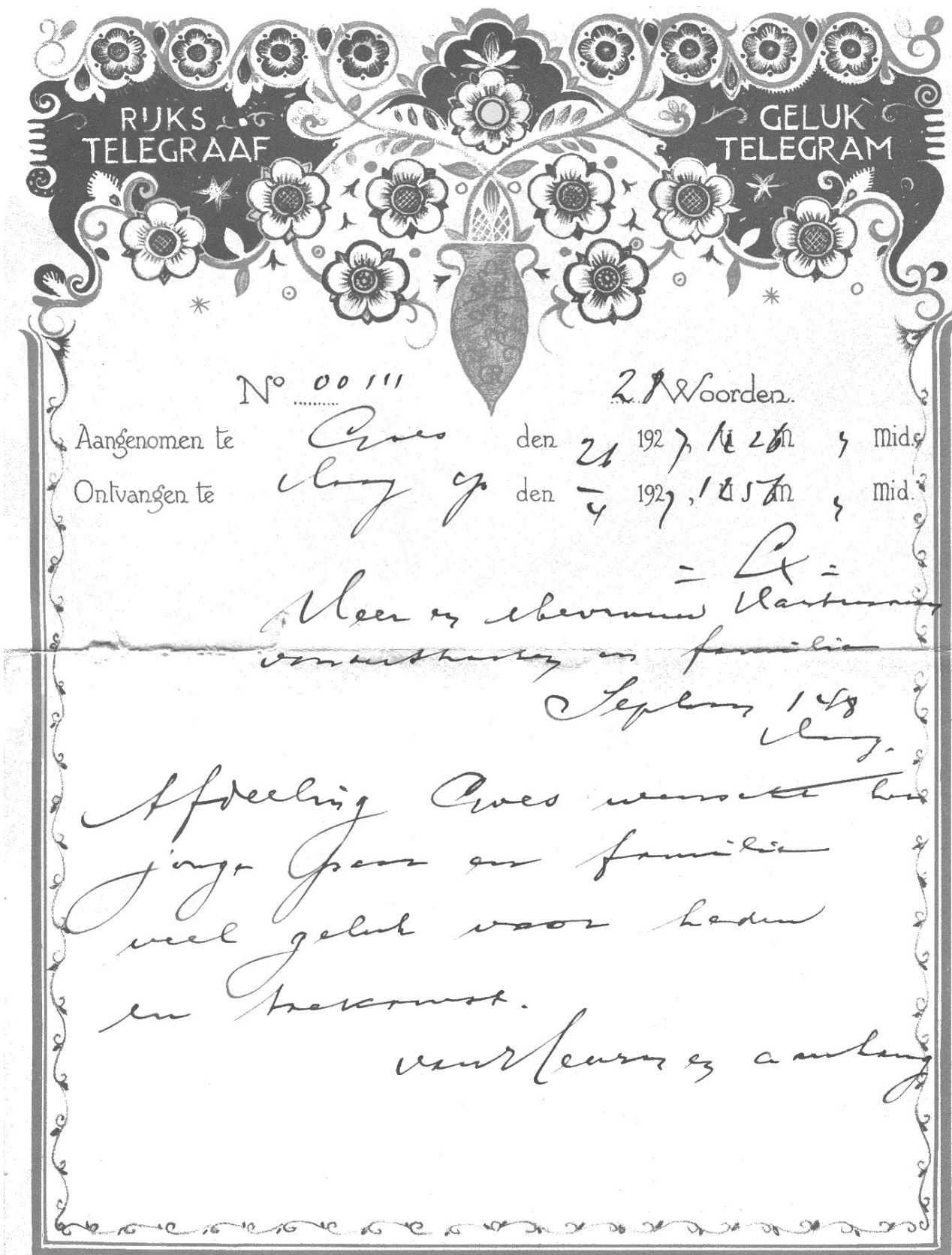
door: Wim DJØPM

Een ieder zal ongetwijfeld nog wel eens denken aan zijn eerste jaren als zendamateur en aan de eenvoudige toestellen die men vroeger gebruikte, om in de lucht te komen. HelleMonster moge daarover nog héél veel schrijven en ik moet toegeven dat ik juist verhaaltjes en belevenissen van vroeger erg kan waarderen. Helaas hoor je steeds minder stations die nog met een echte handkey (kunnen...?)werken en als er dan plotseling zo'n tjoepzendertje opduikt met een handsleutel, dan denk je graag terug aan je tevreden jaren met je zelfgebouwde spullen, die het écht niet slechter deden dan je ready-made hightech outfit van heden! Ik heb zo menig QSO met Tonda (OK1AHB) gemaakt en ga gerust eens wat dichterbij je luidspreker zitten als hij roept. Hij werkt met een ECO met slechts één 6V6-buis die vijf watt output III levert. Als ontvanger gebruikt Tonda een Trio-R50 en hij heeft een langdraad antenne van circa veertig meter. Zijn zender heeft Tonda in een oude houten kast gebouwd. Tonda kan erg goed tekenen en ofschoon hij al iets ouder is gaat hij, gewapend met verrekijker en wandelstok, graag wandelen. Hij spreekt beter Duits dan Engels en als je eens een QSO met hem maakt, probeer het dan eens in de Duitse taal met behulp van onze gebruikelijke afkortingen. Tonda werkt rond de 3560 Kcs en soms vindt je hem zelfs veel lager in de band. Zet wél je hoofdtelefoon op. Dat is, naar mijn mening, vanzelfsprekend voor een echte CW-OP. Tonda gaf mij toestemming u zijn adres te geven (hi..) en u kunt hem schrijven. Hij is erg blij met uw brief..... hij heet:(Tonda)

Antonin Nauc
Pribram 7-105
261 02 Czech Republic
QSL via Bureau 113 27 Praha 1
P.O.Box 69 of direct.....

Zo zag een gelukstelegram er 75 jaar geleden uit.

Met dank aan Simon PAØMYD, die het bovenstaande telegram doorstuurde naar de redactie van HelleMonster

Seinproef

Een enthousiast aantal seinfanaten
Had die zaterdag het QTH verlaten
Tussen Vlaardingen en Maassluis in het "Oeverbos"
Seinden zij er lustig op los,
Voor het behalen van hun vaardigheids-certificaten.

Sparux

TU SU

73

A	● ■■	1	● ■■■■■■
B	■■■■●●●	2	●● ■■■■■■
C	■■■●■■■●	3	●●● ■■■■■■
D	■■■●●	4	●●●● ■■■■
E	●	5	●●●●● ■■■■
F	●● ■■■ ●	6	■■■■●●●●
G	■■■ ■■■ ●	7	■■■ ■■■ ●●●
H	●●●●●	8	■■■ ■■■ ■■■ ●●
I	●●	9	■■■ ■■■ ■■■ ■■■ ●
J	● ■■■ ■■■ ■■■	0	■■■ ■■■ ■■■ ■■■ ■■■
K	■■■ ● ■■■	.	● ■■■●■■■●■■■
L	● ■■■ ●●	,	■■■ ■■■●■■■ ■■■
M	■■■ ■■■	:	■■■ ■■■ ■■■ ●●●
N	■■■ ●	/	■■■ ●●● ■■■ ●
O	■■■ ■■■ ■■■	?	●● ■■■ ■■■ ●●
P	● ■■■ ■■■ ●	“	● ■■■●●●●●
Q	■■■ ■■■ ● ■■■	’	● ■■■ ■■■ ■■■ ■■■ ●
R	● ■■■ ●	(■■■ ● ■■■ ■■■ ●
S	●●●)	■■■ ● ■■■ ■■■ ● ■■■
T	■■■	=	■■■ ●●● ■■■
U	●● ■■■	-	■■■ ●●●● ■■■
V	●●● ■■■		
W	● ■■■ ■■■		
X	■■■ ●● ■■■		
Y	■■■ ● ■■■ ■■■		
Z	■■■ ■■■ ●●		